

MEHNAT VA KASBIY FAOLIYATNING
YORDAMCHI TARMOQLARARO TURLARI
SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO'YICHA TARMOQ
KENGASHI

KASBIY STANDART

**MEHNATNI MUHOFAZA QILISH
MUTAXASSISLARI**

“Mehnatni muhofaza qilish mutaxassislari” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug'i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Mehnat va kasbiy faoliyatning yordamchi tarmoqlararo turlari sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Mehnatni muhofaza qilish mutaxassislari

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0151

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Kasbiy standart mehnatni muhofaza qilish sohasiga tegishli kasblar bo'yicha ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va yangilashda, mehnatni muhofaza qilish bo'yicha kasbiy malakalarni mustaqil baholash hamda sertifikatlash jarayonlarida, shuningdek tashkilotlarda mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini joriy etish va takomillashtirish, xavfsiz mehnat sharoitlarini ta'minlash, mehnat vazifalarini belgilash hamda malaka talablarini aniqlash bilan bog'liq masalalarni hal etishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi — kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi — mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari — xodimning mehnat predmeti bilan oʻzaro taʼsirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy taʼlim — taʼlim xizmatlari taqdim etilishini taʼminlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yoʻnaltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida oʻqitishdagi rasmiy taʼlimga qoʻshimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

kasb kasalligi — xodimning unga zararli ishlab chiqarish omili yoki xavfli ishlab chiqarish omili taʼsiri natijasida yuzaga kelgan va uning kasbga oid mehnat qobiliyatini vaqtincha yoxud turgʻun yoʻqotishiga sabab boʻlgan oʻtkir yoki surunkali kasalligi;

kasbga oid (kasbiy) xavf-xatar — zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillarining taʼsiri natijasida xodimning sogʻligʻi shikastlanishi yoki mehnat qobiliyati yoʻqotilishi yoki vafot etishi ehtimoli;

mehnat xavfsizligi va gigiyenasi — xodimlar uchun xavfli va zararli ishlab chiqarish omillarining taʼsiri istisno qilinadigan mehnat sharoitlari holati hamda ularning inson salomatligi va funksional holatiga taʼsirining profilaktikasiga qaratilgan chora-tadbirlar tizimi;

mehnat sharoitlari — mehnat faoliyatini amalga oshirish chogʻidagi ijtimoiy va ishlab chiqarish omillari yigʻindisi;

mehnatda mayib boʻlish — ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa oqibatida xodimning kasbga oid mehnat qobiliyatini vaqtincha yoki turgʻun yoʻqotishi;

mehnatni muhofaza qilish — mehnat jarayonida insonning xavfsizligini, hayoti va sogʻligʻi, ish qobiliyati saqlanishini taʼminlashga doir huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy, texnikaviy, sanitariya-gigiyena, davolash-profilaktika, reabilitatsiya tadbirlari hamda vositalari tizimi;

mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (keyingi oʻrinlarda — MMQB tizimi) — maʼlum bir ish beruvchining mehnat xavfsizligi va gigiyenasi sohasidagi siyosati va maqsadlarini belgilovchi, oʻzaro bogʻliq va bir-biriga taʼsir koʻrsatuvchi elementlar kompleksi hamda ushbu maqsadlarga erishish tartibi;

noqulay ishlab chiqarish omillari — zararli ishlab chiqarish omilining va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omilining mavjudligi;

xavfli ishlab chiqarish omili — taʼsiri xodimning shikastlanishiga olib kelishi mumkin boʻlgan ishlab chiqarish omili;

shaxsiy himoya vositalari — xodimga zararli ishlab chiqarish omili va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omili taʼsirining oldini olish yoki uni kamaytirish, shuningdek ifloslanishlardan himoyalaniş uchun foydalaniladigan texnik vositalar va boshqa vositalar.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori.

Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

KPI – asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (Key Performance Indicator)

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMQB tizimi — mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi;

SHHV – shaxsiy himoya vositalari;

JHV – jamoaviy himoya vositalari.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi	Mehnatni muhofaza qilish mutaxassislari	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi	Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olish, ishchilarga zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillari ta’sirini (ta’sirini bartaraf etish) kamaytirish, kasbiy xavflarni boshqarish.	
3.	IFUT bo’yicha seksiya, bo’lim, guruh, sinf va kichik sinf	M. seksiya. Professional, ilmiy va texnik faoliyat 74. Boshqa professional, ilmiy va texnika faoliyati 74.9. Boshqa toifalarga kiritilmagan professional, ilmiy va texnik faoliyat 74.90. Boshqa toifalarga kiritilmagan professional, ilmiy va texnik faoliyat 74.90.0. Boshqa toifalarga kiritilmagan professional, ilmiy va texnik faoliyat.	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini rejalashtirish, tashkil etish, monitoring qilish va takomillashtirish bo’yicha tadbirlar	
5.	Qamrab olingan kasblar ro’yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	Malaka darajasi:
		21493007 Mehnat xavfsizligi va muhofazasi muhandisi	6
		24233003 Mehnat munosabatlari va sharoitlari bo’yicha professional-mutaxassis	6
		32570004- Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo’yicha inspektor	6

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi:	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	21493007 Mehnat xavfsizligi va muhofazasi muhandisi	A1.6	Korxonada Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini ta'minlash	A1.01.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish va joriy etish uchun tashkiliy va texnik yordam
				A1.02.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini va doimiy ravishda takomillashtirilishini ta'minlash
		A2.6	Mehnat sharoitlarini tezkor monitoring qilish. Ishlab chiqarish nazoratini amalga oshirish	A2.01.6	Ixtisoslashgan tashkilotlar tomonidan ish o'rinlarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazishni tashkil etish va nazorat qilish
				A2.02.6	Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika auditlarini ekspertiza qilish va deklaratsiyalashda ishtirok etish
				A2.03.6	Korxonaning sanitariya-epidemiologik osoyishtaligini boshqarish
		A3.6	Ishlab chiqarishni boshqarish natijalarini tahlil qilish uchun konsolidatsiyalashgan ma'lumotlarning aloqasini shakllantirish va boshqarish	A3.01.6	Xodimlarni tanlash va xodimlarning kasbiy xavfsiz xulq-atvorining muhim fazilatlarini boshqarishda ishtirok etish va sifatni baholash
				A3.02.6	Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha ishchilarni o'qitish, takomillashtirish va yuqori darajadagi malakasini saqlab qolish
				A3.03.6	Optimal ish va dam olish rejimlarini tashkil etishni boshqarish, sanitariya-gigiyenik ish sharoitlarini normallashtirish
				A3.04.6	Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalari, asboblari, texnologik uskunalari, binolari, inshootlari va hududlarining xavfsizligini boshqarish
				A3.05.6	Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlashni boshqarish
				A3.06.6	Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini tibbiy profilaktik qilishni boshqarish
				A3.06.6	Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini sanitariya va maishiy ta'minlashni boshqarish
				A3.07.6	Yong'in, sanoat, energetika va ekologik xavfsizlik omillarini boshqarish

		A4.6	Ishchilar hayoti va sog'lig'iga xavflarni boshqarish usullarini takomillashtirish	A4.01.6	Ishchilar hayoti sharoitlari uchun xavf manbalarini monitoring qilish
				A4.02.6	Faktorlarni aniqlash va xavfni baholash
				A4.03.6	Xavflarning miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini dastlabki taqqoslama tahlil qilish
		A5.6	Ishchilarning kasbiy salomatligini tezkor monitoring qilish	A5.01.6	Ishchilarning jamoaviy va individual mehnat salomatligini doimiy ravishda monitoring qilish
				A5.02.6	Ishchilarning sog'lig'i bilan bog'liq muammolar ko'rsatkichlarini tahlil qilish. Xodimlarning sog'liq bilan bog'liq muammolari va ish joyidagi mehnat sharoitlari o'rtasidagi sababiy bog'liqlikni baholash
				A5.03.6	Reabilitatsiya va dam olish tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish
		A6.6	Mehnatni muhofaza qilish ustidan jamoatchilik nazoratini ta'minlash va takomillashtirish	A6.01.6	Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalligiga chalinishni tekshirish bo'yicha komissiya ishini tashkil qilishda ishtirok etish
				A6.02.6	Xodimlarni mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimiga jalb qilish uchun motivatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish
				A6.03.6	Jamoa shartnomani ishlab chiqish va amalga oshirishda ishtirok etish
		A7.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashi bo'yicha funksional xizmatlar va tarkibiy bo'linmalar bilan muloqot o'rnatish	A7.01.6	Tashkiliy va texnik chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish
				A7.02.6	Inson resurslari bo'limi va xodimlar vakillari (kasaba uyushmalari, vakolatli vakillar) bilan o'zaro muloqot
				A7.03.6	Texnik xizmatlar va tarkibiy bo'linmalar bilan o'zaro aloqalar
		A8.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish	A8.01.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimning ichki auditlarini o'tkazish bo'yicha guruhlarini shakllantirish va savolnomalarni ishlab chiqish

			tizimning samaradorligini ichki auditdan o'tkazish	A8.02.6	Iqtisodiy faoliyatning mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi siyosatiga muvofiqligini baholash
				A8.03.6	Amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar va normativ-texnik hujjatlarni yangilash
		A9.6	Ishchilarning mehnat funksiyalarini bajarish paytida mayib bo'lishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishlarni obyektiv tekshirishni ta'minlash	A9.01.6	Xodimlarning mehnatda mayib bo'lishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishiga olib kelgan sabablar va holatlarni tekshirish
				A9.02.6	Ishchilarning mehnat funksiyalarini bajarish paytida sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash
				A9.03.6	Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar jabrlanuvchilarini reabilitatsiya qilish
		A10.6	Jamoaviy xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish dasturini amalga oshirish	A10.01.6	Jamoaviy xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish va takomillashtirish dasturini monitoring qilish
		A11.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarishning avtomatlashtirilgan axborot tizimini tezkor boshqarish	A11.01.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish jarayonlarini avtomatlashtirish uchun dasturiy mahsulotlar, qurilmalar uchun tezkor va texnik yordamni tashkil etish
	2	B1.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish, joriy etish va samaradorligini ta'minlashda ishtirok etish	B1.01.6	Potensial xavfli va zararli mehnat sharoitlariga ega bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlar va ishlarni identifikatsiyalash
				B1.02.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish va joriy etishni tashkiliy va texnik jihatdan ta'minlash
				B1.03.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samara-dorligini va doimiy ravishda takomillashtirilishini ta'minlash
		B2.6	Mehnat sharoitlari holatini nazorat qilish va mehnatni muhofaza	B2.01.6	Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazish tashkil qilish, amalga oshirish va natijalarini qo'llash
				B2.02.6	Korxonaning sanitariya-gigiyena osoyishtaligini boshqarish

	qilish bo'yicha ekspert)		qilishni boshqarish tizimi holati bo'yicha ishlab chiqarish nazorati ma'lumotlarini tezkor tahlil qilish	B2.03.6	Ish joyida zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini aniqlash va hisobga olish
				B2.04.6	Xodimlarning xavfsiz xulq-atvor uchun muhim bo'lgan kasbiy ahamiyatga ega sifatlarni boshqarish
				B2.05.6	Mehnat jarayonida insonning xavfsizligini, hayoti va sog'lig'i, ish qobiliyati saqlanishini ta'minlash masalalari bo'yicha xodimlarni o'qitish, malakasini oshirish va ularning yuqori darajadagi kompetentligini ta'minlab turish
				B2.06.6	Optimal ish va dam olish rejimlarini ta'minlash, ish joyining sanitariya-gigiyena sharoitlarini normallashtirish
				B2.07.6	Ishchilar sog'lig'ini xavfli texnologik omillardan himoya qilish
				B2.08.6	Jamoaviy himoya vositalari va shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlashni boshqarish
				B2.09.6	Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini davolash-profilaktika jihatdan ta'minlashni boshqarish
		B3.6	Noqulay ish sharoitlarida mehnat funksiyalarini bajaradigan ishchilarning mehnat huquqlarini himoya qilish	B3.01.6	Xodim sog'lig'ining holati mehnat sharoitlari bilan bog'liq holda yomonlashishining sabablari va holatlarini tekshirish
				B3.02.6	Noqulay mehnat sharoitlarida band bo'lgan xodimlarga imtiyozlar va kompensatsiyalar to'lovlarini asoslash
				B3.03.6	Mehnatda mayib bo'lganlarni reabilitatsiya qilishni tashkil etish
3 .	32570004 Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha inspektor (mutaxassis)	D1.6	Tashkilotda mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlash	D1.01.6	Xavfsiz mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni me'yoriy-huquqiy jihatdan ta'minlash
				D1.02.6	Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish sohasida o'qitishni tashkil etish
				D1.03.6	Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va yetkazish
				D1.04.6	Kasbiy xavf-xatarlar darajasini pasaytirishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etish va amalga oshirish
				D1.05.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlashda ishtirok etish

				D1.06.6	Ish joydagi mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holati ustidan nazoratni ta'minlash
				D1.07.6	Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarini tekshirish va hisobga olishni ta'minlash
		D2.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi va kasbiy xavflarni baholashni rejalashtirish, ishlab chiqish va takomillashtirish	D2.01.6	Mehnatni muhofaza qilish va kasbiy xavflarni boshqarish tizimining maqsad va vazifalarini aniqlash
				D2.02.6	Mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha vakolatlar, mas'uliyat, majburiyatlarni taqsimlash bo'yicha takliflar tayyorlash, kasbiy xavflarni baholash va resurslar bilan ta'minlashni asoslash
		D3.6	Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar samaradorligini ekspertizadan o'tkazish	D3.01.6	Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash, kasbiy xavflarni kamaytirish, ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlarni tahlil qilish
				D3.02.6	Ish beruvchilar va xodimlarga ish joyida xavfsiz mehnat sharoitlarini ta'minlash va kasbiy xavflarni baholash masalalari bo'yicha maslahat berish
				D3.03.6	Ishchilarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish tartib-qoidalarining samaradorligini baholash
		D4.6	Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarish	D4.01.6	Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarishni uchun uslubiy ta'minlash
				D4.02.6	Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish bo'yicha ishlarni muvofiqlashtirish
				D4.03.6	Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish bo'yicha ishlarni nazorat qilish
				D4.04.6	Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish samaradorligini nazorat va monitoring qilish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi	Mehnat xavfsizligi va muhofazasi muhandisi	
Mashg'ulot nomining kodi	21493	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ta'lim darajasi o'rta maxsus professional ta'lim bo'lganda uch yillik tajriba talab etiladi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Strategik fikrlash, biznesni tushunish, analitik fikrlash.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	1) bakalavriat 2) o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	-	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Mehnat xavfsizligi va muhofazasi muhandisi
	6	Mehnat xavfsizligi va gigiyena bo'yicha kasbiy ta'lim tashkiloti o'qituvchisi
	5	Mehnat sharoitlari bo'yicha texnik
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.6 Korxonada Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini ta'minlash.	A1.01.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish va joriy etish uchun tashkiliy va texnik yordam	O'qitish natijalari:
		Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotda mehnatni muhofaza qilish bo'yicha mavjud holatni o'rganish va boshqaruv tizimini joriy etish ehtiyojlarini aniqlash
		2. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi bo'yicha ichki hujjatlar (siyosat, reglament, tartib-taomillar)ni ishlab chiqishda ishtirok etish
		3. Mehnat muhofazasi bo'yicha tashkiliy tuzilma, mas'uliyat va vakolatlarni belgilashga texnik va uslubiy yordam ko'rsatish
		4. Tizimni joriy etish uchun zarur bo'lgan texnik vositalar, nazorat mexanizmlari va axborot resurslarini tanlash hamda joriy etishni muvofiqlashtirish
		5. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi joriy etilishi jarayonini monitoring qilish

		va aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) elementlarini loyihalash va joriy etishda amaliy yordam ko'rsatish
		Mehnat muhofazasi bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar va standartlarni tahlil qilish hamda amaliyotda qo'llash
		Tashkiliy jarayonlarni rejalashtirish, mas'uliyat va vakolatlarni taqsimlashda muvofiqlashtirish
		Texnik xavfsizlik vositalari, nazorat mexanizmlari va axborot resurslarini tanlash hamda joriy etish
		MMBT joriy etilishi jarayonini monitoring qilish, muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT)ning tuzilishi, elementlari va ishlash tamoyillari
		Mehnat muhofazasi va mehnat xavfsizligi sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar, davlat talablari va standartlar
		Xavf va tavakkalchiliklarni aniqlash, baholash hamda boshqarish usullari
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tashkiliy va texnik chora-tadbirlarni rejalashtirish va joriy etish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi joriy etilishi samaradorligini monitoring qilish va baholash usullari
	A1.02.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini va doimiy ravishda takomillashtirilishini ta'minlash.	Mehnat harakatlari:
		1. Amaldagi mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT)ning ishlash holatini muntazam tahlil qilish, ko'rsatkichlar va natijalarni baholash
		2. Ish joylarida mavjud xavfli va zararli omillarni doimiy aniqlash, ularning xavf darajasini qayta ko'rib chiqish va yangilab borish
		3. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ichki auditlar, reydlar va tekshiruvlarni o'tkazish, aniqlangan kamchiliklarni hujjatlashtirish
		4. Aniqlangan nomuvofiqliklar bo'yicha tuzatuvchi va oldini oluvchi chora-tadbirlarni ishlab chiqish, ularning ijrosini nazorat qilish
		5. Tahlil va audit natijalariga asoslanib, mehnatni muhofaza qilish tizimini

		takomillashtirish bo'yicha rahbariyatga takliflar berish hamda yangi yechimlarni joriy etish
		Ko'nikmalar:
		Mehnatni muhofaza qilish tizimi samaradorligini tahlil qilish, ko'rsatkichlarni baholash va xulosalar chiqarish
		Ish joylaridagi xavfli va zararli omillarni aniqlash, xavflarni baholash hamda ularni kamaytirish choralarini belgilash
		Ichki auditlar, tekshiruvlar va monitoring jarayonlarini rejalashtirish, o'tkazish hamda natijalarini hujjatlashtirish
		Aniqlangan kamchiliklar bo'yicha samarali tuzatuvchi va oldini oluvchi tadbirlarni ishlab chiqish va ijrosini nazorat qilish
		Rahbariyat va xodimlar bilan samarali muloqot qilish, mehnatni muhofaza qilish bo'yicha takliflarni asoslab berish va jamoani jalb etish
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, davlat standartlari va ichki reglamentlar mazmuni
		MMBTning tuzilmasi, jarayonlari, samaradorlik ko'rsatkichlari hamda doimiy takomillashtirish (PDCA) mexanizmlari
		Xavfli va zararli ishlab chiqarish omillarini aniqlash, xavflarni sifat va miqdoriy baholash usullari
		Ichki audit, tekshiruv va ishlab chiqarish nazoratini tashkil etish tartibi, audit natijalarini tahlil qilish usullari
		Nomuvofiqliklar sabablarini aniqlash, tuzatuvchi va oldini oluvchi tadbirlarni ishlab chiqish hamda ularning samaradorligini baholash usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish

A2.6 Mehnat sharoitlarini tezkor monitoring qilish. Ishlab chiqarish nazoratini amalga oshirish.	A2.01.6 Ixtisoslashgan tashkilotlar tomonidan ish o'rinlarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazishni tashkil etish va nazorat qilish.	Mehnat harakatlari:
		1. Ish o'rinlarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazish jadvalini tuzish, hajmini va bosqichlarini belgilash
		2. Akkreditatsiyadan o'tgan ixtisoslashgan tashkilotlarni aniqlash, ular bilan shartnomalar tuzishni tashkillashtirish
		3. Ish joylari, texnologik jarayonlar, uskunalar va zararli omillar bo'yicha zarur hujjatlar va ma'lumotlarni tayyorlash
		4. Attestatsiya jarayonini muvofiqlashtirish va nazorat qilish, o'lchovlar, tekshiruvlar va baholash ishlarining belgilangan tartibda bajarilishini nazorat qilish
		5. Attestatsiya xulosalarini tahlil qilish, aniqlangan zararli va xavfli omillar bo'yicha tuzatuvchi hamda profilaktik choralarni rejalashtirish
		Ko'nikmalar:
		Ish o'rinlarini attestatsiyadan o'tkazish jarayonini bosqichma-bosqich rejalashtirish, muddat va resurslarni to'g'ri taqsimlash
		Attestatsiyaga oid texnik, tashkiliy va huquqiy hujjatlarni tayyorlash, yuritish va tizimlashtirish
		Ixtisoslashgan tashkilotlar faoliyatini muvofiqlashtirish, o'lchov va baholash ishlarining belgilangan tartibda o'tkazilishini nazorat qilish
		Attestatsiya natijalarini tahlil qilish, mehnat sharoitlarini baholash va xulosalar chiqarish
		Ixtisoslashgan tashkilotlar, rahbariyat va xodimlar bilan samarali muloqot qilish, tushuntirish va kelishuvlarga erishish
		Bilimlar:
		Mehnat kodeksi, mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, hukumat qarorlari, nizomlar va yo'riqnomalar mazmuni
		Ish o'rinlarini attestatsiyalash tartibi va metodikasi
		Fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillar hamda ularning inson salomatligiga ta'siri
		Akkreditatsiya talablari, ularning vakolatlari, majburiyatlari va mas'uliyati
		Attestatsiya natijalarini rasmiylashtirish va qo'llash asoslari

	A2.02.6 Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika auditlarini ekspertiza qilish va deklaratsiyalashda ishtirok etish.	Mehnat harakatlari:
		1. Audit va ekspertiza jarayonlarini tayyorlashda ishtirok etish
		2. Audit materiallarini tahlil qilish va baholash
		3. Ishlab chiqarish obyektlari, texnologik jarayonlar va uskunalarni joyida ko'zdan kechirishda auditorlar va ekspertlar bilan birgalikda qatnashish
		4. Audit va ekspertiza jarayonida aniqlangan kamchiliklar, xavf va xatarlarni qayd etish hamda ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
		5. Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika deklaratsiyalarini tayyorlashda qatnashish, hujjatlarning to'g'ri rasmiylashtirilishini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika auditlarida ishtirok etish, ekspertiza tartiblarini tushunish va amalda qo'llash
		Loyihaviy, texnologik va audit hujjatlarini o'qish, tahlil qilish hamda ularning me'yoriy talablarga muvofiqligini baholash
		Ishlab chiqarish obyektlaridagi xavfli va zararli omillarni aniqlash, ularning ehtimoli va oqibatlarini baholash
		Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika deklaratsiyalari hamda audit hisobotlarini tayyorlashda ishtirok etish
		Auditorlar, ekspertlar, davlat nazorat organlari va korxona mutaxassislari bilan samarali hamkorlik qilish
		Bilimlar:
		Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar
		Audit va ekspertiza metodologiyasi asoslari
		Xavfli ishlab chiqarish obyektlari va texnologik jarayonlar
		Sanoat xavfsizligi, yong'in, ekologik va energetika deklaratsiyalarini tayyorlash, rasmiylashtirish va tasdiqlash tartibi
		Audit natijalarini tahlil qilish va tuzatuvchi choralar ishlab chiqish asoslari

	A2.03.6 Korxonaning sanitariya- epidemiologik osoyishtaligini boshqarish.	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylari, ishlab chiqarish binolari va yordamchi hududlarda sanitariya-gigiyena holatini muntazam nazorat qilish.
		2. Dezinfeksiya, deratizatsiya, dezinfeksiya hamda gigiyenik tozalash tadbirlarini tashkil etish va amalga oshirish.
		3. Xodimlar tomonidan sanitariya talablariga amal qilinishini nazorat qilish, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish.
		4. Majburiy tibbiy ko'riklar, emlashlar va sog'lomlashtirish tadbirlarini tashkil etishda ishtirok etish.
		5. Sanitariya-epidemiologik holat bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish, tegishli nazorat organlari bilan o'zaro hamkorlikni ta'minlash.
		Ko'nikmalar:
		Ish joylari va ishlab chiqarish muhitining sanitariya-gigiyenik holatini baholash, ko'rsatkichlarni kuzatish va tahlil qilish.
		Dezinfeksiya va deratizatsiya ishlarini rejalashtirish hamda muvofiqlashtirish.
		Sanitariya qoidalari va gigiyena me'yorlariga rioya etilishini tekshirish, aniqlangan kamchiliklar bo'yicha choralar ko'rish.
		Sanitariya-epidemiologik holatga oid hujjatlar, dalolatnomalar va hisobotlarni tayyorlash va yuritish.
		Tibbiyot xodimlari, rahbariyat, xodimlar va davlat sanitariya nazorati organlari bilan samarali hamkorlik qilish.
		Bilimlar:
		Mehnat gigiyenasi, sanitariya qoidalari va me'yorlari, davlat standartlari hamda idoraviy yo'riqnomalar mazmuni.
		Ishlab chiqarish gigiyenasi va mehnat fiziologiyasi asoslari
		Yuqumli kasalliklar profilaktikasi va epidemiologiya asoslari
		Sanitariya-profilaktik tadbirlar texnologiyasi
		Sanitariya-epidemiologik nazorat va hujjatlashtirish asoslari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik.
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish,

		murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A3.6 Ishlab chiqarishni boshqarish natijalarini tahlil qilish uchun konsolidatsiyalashgan ma'lumotlarning aloqasini shakllantirish va boshqarish.	A3.01.6 Xodimlarni tanlash va xodimlarning kasbiy xavfsiz xulq-atvorining muhim fazilatlarini boshqarishda ishtirok etish va sifatni baholash	Mehnat harakatlari:
		1. Xavfga moyillik va xavfsiz xulq-atvor omillarini aniqlash
		2. Lavozim va ish joyiga mos ravishda xavfsizlik talablari, sog'liq holati va kasbiy moslik mezonlari asosida tanlov jarayonida qatnashish
		3. Xodimlarning mehnat intizomi, xavfsizlik qoidalariga rioya etishi va xavfli vaziyatlardagi xatti-harakatlarini baholash usullarini qo'llash
		4. Aniqlangan kamchiliklar bo'yicha rahbariyatga xodimlarni joylashtirish, o'qitish yoki qayta tayyorlash yuzasidan takliflar kiritish
		5. Xodimlarning kasbiy xavfsiz xulq-atvori sifatini doimiy kuzatish, baholash natijalarini hujjatlashtirish va ularning dinamikasini tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning mehnat xavfsizligi qoidalariga rioya etishi, xavfli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilishi va xavfsiz xatti-harakatlarini tahlil qilish
		Nomzodlarning sog'liq holati, psixofiziologik xususiyatlari va kasbiy mosligini mehnat xavfsizligi talablariga muvofiq baholash
		Xodimlarning noto'g'ri xatti-harakatlari bilan bog'liq xavflarni aniqlash, ularning mehnat jarayonidagi oqibatlarini prognoz qilish
		So'rovnoma, suhbat, kuzatuv va tahliliy vositalar orqali xodimlarning kasbiy xavfsiz xulq-atvori sifatini aniqlash
		Baholash natijalariga asosanib, xodimlarning xavfsiz xulq-atvorini shakllantirish va mustahkamlashga qaratilgan amaliy takliflar berish
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi, xodimlarni tanlash va sog'liq talablariga oid qonunchilik, me'yoriy hujjatlar va standartlar mazmunini bilish
		Xodimlarning xavfsiz va xavfli xatti-harakatlari shakllanish mexanizmlari, inson omili, motivatsiya va xulq-atvor modellarini bilish

		Lavozimga moslik, psixofiziologik talablar, sog'liq cheklovlari va kasbiy yaroqlilikni baholash mezonlarini bilish
		Xodimlarning noto'g'ri xatti-harakatlari bilan bog'liq xavflarni aniqlash, baholash va kamaytirish usullarini bilish
		Xodimlarning kasbiy xavfsiz xulq-atvori sifatini aniqlashda qo'llaniladigan baholash mezonlari, ko'rsatkichlar, monitoring va hujjatlashtirish usullarini bilish
	A3.02.6 Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha ishchilarni o'qitish, takomillashtirish va yuqori darajadagi malakasini saqlab qolish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylaridagi xavf-xatarlar, kasbiy xavf-xatarlar va xodimlarning bilim darajasini tahlil qilish asosida o'qitish va malaka oshirish ehtiyojlarini aniqlash
		2. Kirish, dastlabki, davriy va maqsadli yo'riqnomalar, seminar va treninglarni tashkil etish hamda o'tkazishda ishtirok etish
		3. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha yo'riqnomalar, o'quv dasturlari, ko'rgazmali va metodik materiallarni tayyorlash va takomillashtirish
		4. Xodimlarning mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha bilimlari va amaliy ko'nikmalarini test, suhbat va amaliy mashg'ulotlar orqali baholash
		5. Xodimlarning bilim va ko'nikmalarini doimiy monitoring qilish, qayta o'qitish va qo'shimcha mashg'ulotlar orqali yuqori malaka darajasini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi bo'yicha yo'riqnoma, seminar va amaliy mashg'ulotlarni samarali tashkil etish va olib borish
		Murakkab xavfsizlik talablari va gigiyena qoidalarini xodimlarga sodda, aniq va tushunarli shaklda izohlash
		Test, suhbat va amaliy topshiriqlar orqali xodimlarning bilim darajasi va malakasini aniqlash
		Yo'riqnomalar, o'quv dasturlari, prezentatsiyalar va ko'rgazmali vositalarni tayyorlash va yangilab borish
		O'qitish samaradorligini, xodimlarning bilim va malaka darajasidagi o'zgarishlarni kuzatish hamda tahlil qilish

		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishga oid qonunchilik, me'yoriy hujjatlar, sanitariya qoidalari va davlat standartlari
		Ishlab chiqarishdagi xavfli va zararli omillar, ularning sog'liqqa ta'siri hamda oldini olish choralari
		Kattalar ta'limi asoslari, yo'riqnoma turlari (kirish, dastlabki, davriy, maqsadli) va treninglarni tashkil etish usullari
		Test, suhbat, amaliy mashg'ulotlar va attestatsiya orqali bilim va ko'nikmalarni baholash tartiblari
		O'qitish natijalarini qayd etish, hisobotlar yuritish, malaka darajasini monitoring qilish va tahlil qilish usullari
	A3.03.6 Optimal ish va dam olish rejimlarini tashkil etishni boshqarish, sanitariya-gigiyenik ish sharoitlarini normallashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Xodimlarning ish vaqti davomiyligi, tanaffuslar, smenalar va yuklama darajasini mehnat sharoitlari va sog'liq talablari asosida tahlil qilish
		2. Kasbiy xavflar, ishning og'irligi va intensivligini inobatga olgan holda ratsional ish grafigi va dam olish tartibini belgilashda ishtirok etish
		3. Ish joylarida yoritish, mikroiklim, shovqin, tebranish, chang va boshqa gigiyenik omillarni o'lchash va baholash jarayonlarini tashkil etish
		4. Sanitariya-gigiyenik me'yorlarga moslashtirish uchun texnik, tashkiliy va profilaktik tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish
		5. Ish va dam olish rejimlari hamda sanitariya-gigiyenik sharoitlarga rioya etilishini doimiy kuzatish, natijalarni hujjatlashtirish va tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Ish yuklamasi, smenalar, tanaffuslar va mehnat intensivligini sog'liq va xavfsizlik talablariga muvofiq baholash
		Yoritish, mikroiklim, shovqin, tebranish, chang va boshqa gigiyenik omillar ko'rsatkichlarini tahlil qilish va xulosa chiqarish
		Ish sharoitlarini sanitariya me'yorlariga moslashtirish uchun tashkiliy, texnik va profilaktik tadbirlarni rejalashtirish

		Ish va dam olish rejimlariga hamda sanitariya-gigiyenik talablarning bajarilishiga doimiy nazorat o'rnatish
		O'tkazilgan tahlillar, o'lchovlar va normallashtirish natijalarini rasmiy hujjatlar va hisobotlarda aks ettirish
		Bilimlar:
		Ish vaqti, dam olish vaqti, smenali ish, mehnatni muhofaza qilish va sanitariya-gigiyena bo'yicha amaldagi qonunlar, me'yorlar va standartlari
		Mehnat jarayonining inson organizmiga ta'siri, ish yuklamasi, charchash, dam olishning tiklovchi ahamiyati asoslari
		Yoritish, mikroiklim, shovqin, tebranish, chang, kimyoviy va biologik omillarning me'yoriy ko'rsatkichlari va ularning sog'liqqa ta'siri
		Optimal ish grafigi, tanaffuslar davomiyligi va ketma-ketligini belgilash usullari hamda ularning mehnat unumdorligiga ta'siri
		Ish sharoitlari va sanitariya-gigiyenik ko'rsatkichlarni nazorat qilish, baholash, natijalarni rasmiylashtirish va tahlil qilish tartiblari
	A3.04.6 Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalari, asboblari, texnologik uskunalari, binolari, inshootlari va hududlarining xavfsizligini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalari, asboblari, binolar va hududlarda mavjud xavfli va zararli omillarni aniqlash hamda ro'yxatga olish
		2. Uskunalari, texnologik jarayonlar, binolar va inshootlarning texnik holatini, himoya moslamalarini va xavfsizlik talablariga muvofiqligini tekshirish
		3. Aniqlangan xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish uchun texnik, tashkiliy va muhandislik chora-tadbirlarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish
		4. Ishlab chiqarish jarayonlarida xavfsizlik qoidalari va me'yorlariga amal qilinishini doimiy monitoring qilish hamda buzilishlar bo'yicha choralar ko'rish
		5. O'tkazilgan tekshiruvlar, aniqlangan kamchiliklar va ko'rilgan chora-tadbirlar bo'yicha hujjatlar yuritish, xavfsizlik holatini tahlil qilish va takomillashtirish bo'yicha takliflar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalari, asboblari, binolar va hududlardagi xavfli va

		zararli omillarni aniqlash hamda ularning oqibatlarini baholash
		Uskunalar, texnologik jihozlar, binolar va inshootlarning xavfsizlik talablariga muvofiqligini tekshirish va xulosa chiqarish
		Aniqlangan xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish uchun texnik, tashkiliy va muhandislik yechimlarini ishlab chiqish
		Xavfsizlik qoidalari va me'yorlariga rioya etilishini doimiy kuzatish, buzilishlarni aniqlash va choralar ko'rish
		Tekshiruvlar, baholashlar va amalga oshirilgan chora-tadbirlar bo'yicha rasmiy hujjatlar va tahliliy hisobotlarni tayyorlash
		Bilimlar:
		Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalar, binolar va hududlar xavfsizligiga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, davlat standartlari va qoidalari
		Asosiy ishlab chiqarish jarayonlari, texnologik uskunalar, mexanizmlar va asboblarning ishlash prinsiplari hamda ularga qo'yiladigan xavfsizlik talablari
		Xavfli va zararli omillarni aniqlash, risklarni sifat va miqdoriy baholash hamda ularni kamaytirish metodlari
		Bino va inshootlarning konstruktiv xavfsizligi, evakuatsiya yo'llari, hududlarni tashkil etish va umumiy xavfsizlik talablari
		Xavfsizlik holatini nazorat qilish tartiblari, tekshiruvlar o'tkazish, natijalarni rasmiylashtirish va tahlil qilish usullari
	A3.05.6 Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlashni boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylaridagi xavfli va zararli omillarni tahlil qilib, jamoaviy va shaxsiy himoya vositalariga bo'lgan ehtiyojni belgilash
		2. SHHV va JHVning mehnat xavfsizligi, sanitariya va texnik standartlarga muvofiqligini baholashda ishtirok etish
		3. Xodimlarni belgilangan me'yorlarga muvofiq himoya vositalari bilan ta'minlash, ularni hisobga olish va saqlash jarayonlarini boshqarish
		4. Himoya vositalaridan to'g'ri va doimiy foydalanilishini kuzatish, yo'riqnomalar o'tkazish va buzilishlar bo'yicha choralar ko'rish

		5. Himoya vositalarining yaroqlilik muddati, texnik holatini tekshirish, ta'mirlash yoki o'z vaqtida almashtirishni ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Ish joylaridagi xavfli va zararli omillarni tahlil qilib, jamoaviy va shaxsiy himoya vositalari turini va miqdorini aniqlash
		SHHV va JHVning me'yoriy hujjatlar, standartlar va xavfsizlik talablariga muvofiqligini baholash
		Himoya vositalarini berish, qabul qilish, saqlash va ularning hisobini yuritish jarayonlarini tashkil etish
		Xodimlarning himoya vositalaridan to'g'ri foydalanishini kuzatish, yo'riqnoma berish va qoidabuzarliklarni aniqlash
		Himoya vositalarining yaroqlilik muddati va texnik holatini monitoring qilish, o'z vaqtida ta'mirlash yoki almashtirishni rejalashtirish
		Bilimlar:
		Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalarini qo'llash, ta'minlash va foydalanishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, davlat standartlari va sanitariya qoidalari
		SHHV va JHVning turlari, vazifalari, qo'llanish sohasi hamda ularning himoya darajalari
		Ish joylaridagi fizik, kimyoviy, biologik va boshqa xavfli omillar hamda ularga mos himoya vositalarini tanlash tamoyillari
		Himoya vositalarining sifat ko'rsatkichlari, yaroqlilik muddati, saqlash, parvarishlash va texnik holatini nazorat qilish qoidalari
		Himoya vositalarini hisobga olish, berish va almashtirish tartibi, monitoring natijalarini rasmiylashtirish va hisobotlar yuritish usullari
	A3.06.6 Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini tibbiy profilaktik qilishni boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylaridagi zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini aniqlash, ularning xodimlar sog'lig'iga ta'sirini tahlil qilish
		2. Dastlabki, davriy va navbatdan tashqari tibbiy ko'riklarni tashkil etish, ularning o'z vaqtida va sifatli o'tkazilishini ta'minlash
		3. Kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan sanitariya-gigiyenik, davolash-profilaktik va sog'lomlashtirish tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish
		4. Xodimlarning sog'lig'i, kasallanish darajasi va kasbiy kasalliklar bo'yicha ma'lumotlarni monitoring qilish va tahlil etish

		5. Tibbiy profilaktika tadbirlari natijalarini rasmiylashtirish hamda mehnat sharoitlarini yaxshilash bo'yicha rahbariyatga asoslangan takliflar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Ish joylaridagi zararli va xavfli omillarning xodimlar sog'lig'iga ta'sirini aniqlash va baholash
		Dastlabki, davriy va navbatdan tashqari tibbiy ko'riklarni rejalashtirish hamda tibbiyot muassasalari bilan hamkorlik qilish
		Kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan davolash-profilaktik, sanitariya-gigiyenik va sog'lomlashtirish tadbirlarini rejalashtirish
		Xodimlarning sog'liq holati, kasallanish ko'rsatkichlari va profilaktik tadbirlar samaradorligini kuzatish va tahlil qilish
		Tibbiy profilaktika bilan bog'liq ma'lumotlarni rasmiylashtirish, hisobotlar tayyorlash va rahbariyatga asoslangan xulosalar taqdim etish
		Bilimlar:
		Tibbiy ko'riklar, kasb kasalliklari profilaktikasi, sanitariya-gigiyena va mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va standartlari
		Kasb kasalliklarining turlari, rivojlanish sabablari, klinik belgilari va profilaktika choralarini bilish
		Fizik, kimyoviy, biologik va ergonomik omillarning inson sog'lig'iga ta'siri va ularni kamaytirish usullarini bilish
		Dastlabki va davriy tibbiy ko'riklarni o'tkazish tartibi, sog'liq ko'rsatkichlarini monitoring qilish va tahlil qilish usullarini bilish
		Davolash-profilaktik va sog'lomlashtirish tadbirlarini tashkil etish, ularning natijalarini rasmiylashtirish va baholash tartiblarini bilish
	A3.06.6 Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini sanitariya va maishiy ta'minlashni boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylari, maishiy xonalar (kiyim almashtirish, yuvinish, ovqatlanish joylari)ning sanitariya-gigiyenik holatini o'rganish va baholash
		2. Xodimlar soni, ish sharoitlari va ishlab chiqarish xususiyatidan kelib chiqib, sanitariya-maishiy vositalar va infratuzilmaga bo'lgan ehtiyojni belgilash
		3. Amaldagi sanitariya me'yorlari va qoidalariga muvofiq ravishda sanitariya va

		maishiy sharoitlarni tashkil etish va yaxshilash choralarini amalga oshirish
		4. Tozalik, dezinfeksiya, suv ta'minoti, shamollatish va chiqindilarni chiqarish jarayonlari ustidan doimiy nazorat olib borish
		5. Sanitariya va maishiy ta'minot bo'yicha tekshiruv natijalarini rasmiylashtirish hamda sharoitlarni yaxshilash yuzasidan rahbariyatga takliflar kiritish
		Ko'nikmalar:
		Ish joylari va maishiy xonalarning sanitariya holatini tekshirish, kamchiliklarni aniqlash va xulosa chiqarish
		Xodimlar soni va ish sharoitlarini inobatga olgan holda sanitariya-maishiy infratuzilmani tashkil etish va rivojlantirishni rejalashtirish
		Tozalik, dezinfeksiya, shamollatish, suv ta'minoti va chiqindilarni chiqarish jarayonlari ustidan doimiy nazoratni amalga oshirish
		Sanitariya qoidalari va gigiyena me'yorlarini ish jarayonlariga tatbiq etish, xodimlarga tushuntirish va bajarilishini ta'minlash
		Sanitariya va maishiy ta'minot holati bo'yicha hujjatlar yuritish, tekshiruv dalolatnomalari va tahliliy hisobotlarni tayyorlash
		Bilimlar:
		Sanitariya qoidalari, gigiyena me'yorlari, mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar va davlat standartlari
		Kiyim almashtirish, yuvinish, hojatxona, ovqatlanish joylari, dam olish xonalari va ichimlik suvi ta'minotiga qo'yiladigan talablar
		Tozalik, shamollatish, mikroiklim, suv va kanalizatsiya tizimlari hamda chiqindilarni boshqarishning gigiyenik talablar
		Sanitariya tekshiruvlarini o'tkazish tartibi, baholash mezonlari va kamchiliklarni aniqlash usullari
		Sanitariya va maishiy ta'minotga oid dalolatnomalar, jurnallar, hisobotlar va monitoring natijalarini rasmiylashtirish tartiblari
	A3.07.6 Yong'in, sanoat, energetika va ekologik xavfsizlik omillarini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Yong'in, sanoat, energetika va ekologik xavfsizlik bilan bog'liq xavfli va zararli omillarni aniqlash, ularni tizimli ravishda hisobga olish
		2. Texnologik jarayonlar, uskunalar va hududlarning amaldagi xavfsizlik talablariga

		muvofigligini tekshirish, audit va inspeksiyalarda qatnashish 3. Yong'in va avariya xavfini kamaytirish, energiya xavfsizligini ta'minlash hamda ekologik salbiy ta'sirlarni cheklash bo'yicha texnik va tashkiliy choralarni ishlab chiqish 4. Yong'in xavfsizligi qoidalari, sanoat va energetika xavfsizligi me'yorlari hamda ekologik talablarning bajarilishini doimiy monitoring qilish 5. Tekshiruvlar, aniqlangan kamchiliklar va amalga oshirilgan chora-tadbirlar bo'yicha hujjatlar yuritish hamda xavfsizlikni takomillashtirish yuzasidan rahbariyatga takliflar kiritish Ko'nikmalar: Yong'in, sanoat, energetika va ekologik xavfsizlikka oid xavfli omillarni aniqlash, ularning o'zaro ta'sirini baholash Texnologik jarayonlar, uskunalar va hududlarda xavfsizlik talablariga muvofiqlikni tekshirish, kamchiliklarni aniqlash Avariya, yong'in va ekologik zararlarning oldini olishga qaratilgan texnik va tashkiliy yechimlarni rejalashtirish Xavfsizlik talablariga rioya etilishini doimiy kuzatish, buzilishlar bo'yicha tezkor choralar ko'rish Xavfsizlik bo'yicha tekshiruvlar, monitoring va audit natijalarini rasmiylashtirish hamda rahbariyat uchun asoslangan xulosalar tayyorlash Bilimlar: Yong'in xavfsizligi qoidalari, yong'inlarning oldini olish talablari, evakuatsiya me'yorlari va tegishli davlat standartlari Xavfli ishlab chiqarish obyektlari, texnologik jarayonlar va uskunalar qo'yiladigan sanoat xavfsizligi talablari hamda avariya xavflarini bilish asoslari Elektr, issiqlik va boshqa energiya manbalaridan xavfsiz foydalanish qoidalari, energiya ta'minoti tizimlaridagi xavflarni bilish asoslari Atrof-muhitga salbiy ta'sirlarni kamaytirish, chiqindilarni boshqarish, ekologik me'yorlar va talablari
--	--	--

		Xavflarni aniqlash va baholash usullari, xavfsizlik holatini monitoring qilish, audit natijalarini rasmiylashtirish tartiblari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik 2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A4.6 Ishchilar hayoti va sog'lig'iga xavflarni boshqarish usullarini takomillashtirish.	D4.01.6 Ishchilar hayot sharoitlari uchun xavf manbalarini monitoring qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ishchilarning ishlab chiqarish va maishiy hayot sharoitlariga ta'sir etuvchi xavfli va zararli omillarni aniqlash hamda tizimli hisobga olish
		2. Ish joylari, yashash va dam olish hududlarida xavfsizlik va gigiyena holatini muntazam kuzatish va baholash
		3. Aniqlangan xavf manbalarining ishchilar sog'lig'i va hayotiga bo'lgan ehtimoliy ta'sirini baholash, ustuvor xavflarni aniqlash
		4. Xavf manbalarini kamaytirish yoki bartaraf etishga qaratilgan tashkiliy, texnik va gigiyenik choralarni belgilash va amalga oshirish.
		5. Monitoring natijalarini rasmiylashtirish, aniqlangan xavflar bo'yicha rahbariyat va mas'ul bo'linmalarga axborot taqdim etish hamda takliflar kiritish.
		Ko'nikmalar:
		Ishchilar hayot va mehnat sharoitlariga ta'sir etuvchi xavfli omillarni aniqlash, ularni muntazam monitoring qilish
		Aniqlangan xavf manbalarining ehtimoli va oqibatlarini tahlil qilish, eng muhim xavflarni ajratib ko'rsatish
		Kuzatuv, o'lchov, so'rov va tahliliy usullar orqali xavfsizlik holatini baholash
		Xavf manbalarini kamaytirish yoki bartaraf etishga qaratilgan tashkiliy, texnik va gigiyenik choralarni ishlab chiqish
		Monitoring natijalarini rasmiy hujjatlarda aks ettirish va rahbariyat hamda mas'ul xodimlarga aniq va asosli axborot taqdim etish

		Bilimlar: Ishchilarning hayot va mehnat sharoitlari xavfsizligiga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va sanitariya qoidalari Fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va ijtimoiy xavf manbalari hamda ularning inson sog'lig'i va hayotiga ta'siri Xavf manbalarini kuzatish, o'lchash, tahlil qilish va xavf darajasini aniqlash metodlari Aniqlangan xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish bo'yicha tashkiliy, texnik va gigiyenik chora-tadbirlar tamoyillari Monitoring natijalarini rasmiylashtirish, hisobotlar tayyorlash va xavfsizlik bo'yicha axborotni mas'ul shaxslarga yetkazish tartiblari
	A4.02.6 Faktorlarni aniqlash va xavfni baholash	Mehnat harakatlari: 1. Ish joylari va texnologik jarayonlarda mavjud fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillarni aniqlash 2. Aniqlangan omillarni ish turlari, jarayonlar va ish joylari kesimida tasniflash va hujjatlashtirish 3. Xavflarning yuzaga kelish ehtimoli va oqibatlarining og'irligini sifat va miqdoriy usullar yordamida baholash 4. Baholash natijalari asosida eng yuqori xavfga ega omillarni aniqlash va ularni kamaytirish bo'yicha ustuvorliklarni belgilash 5. Xavfni baholash natijalarini rasmiy hujjatlarda aks ettirish hamda xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish bo'yicha aniq chora-tadbirlar ishlab chiqish Ko'nikmalar: Ish joylari va texnologik jarayonlarda mavjud fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillarni aniqlash Xavflarning yuzaga kelish ehtimoli va oqibatlarini baholashda risk matritsalarini, balli va statistik usullardan foydalanish Baholash natijalariga asoslanib eng yuqori xavfga ega omillarni ajratish va ularni kamaytirish bo'yicha ustuvor choralarni belgilash Ish sharoitlari o'zgarishiga qarab xavflarni doimiy monitoring qilish va risklarni qayta baholash Xavfni baholash natijalarini rasmiylashtirish, risk reyestrlarini yuritish va asoslangan xulosalar tayyorlash

		Bilimlar:
		Xavfli va zararli omillarni aniqlash hamda xavfni baholashga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, standartlar va talablar
		Fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillar, ularning manbalari va inson salomatligiga ta'sirini bilish
		Xavfni sifat va miqdoriy baholash usullari (risk matritsasi, balli baholash, statistik tahlil)ni bilish
		Xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish bo'yicha texnik, tashkiliy va profilaktik chora-tadbirlar tamoyillarini bilish
		Xavfni baholash natijalarini rasmiylashtirish, risk reyestrlari yuritish va ularni doimiy tahlil qilish tartiblarini bilish
	A4.03.6 Xavflarning miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini dastlabki taqqoslama tahlil qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylari, texnologik jarayonlar va avvalgi tekshiruvlar bo'yicha xavflarga oid miqdoriy (ko'rsatkichlar, o'lchovlar) va sifat ma'lumotlarini to'plash
		2. Aniqlangan xavflarni turlari, manbalari va ta'sir darajasi bo'yicha tasniflash hamda taqqoslash uchun yagona formatga keltirish
		3. O'lchov natijalari, statistik ma'lumotlar va ekspert baholarini o'zaro solishtirish orqali xavf darajasidagi farqlarni aniqlash
		4. Taqqoslama tahlil natijalariga ko'ra eng yuqori xavf darajasiga ega omillarni ajratib ko'rsatish va keyingi chuqur tahlil uchun saralash
		5. Dastlabki taqqoslama tahlil natijalarini hujjatlashtirish, xulosalar tayyorlash va keyingi xavfni boshqarish bosqichlari uchun asos yaratish
		Ko'nikmalar:
		Xavflarga oid miqdoriy (o'lchov, statistik) va sifat (ekspert, kuzatuv) ma'lumotlarini to'plash va tartibga solish
		Xavf ko'rsatkichlari bo'yicha hisob-kitoblar olib borish, limit va me'yorlar bilan solishtirish
		Xavflarni tavsiflovchi sifat ko'rsatkichlarini tahlil qilish, ekspert xulosalarini solishtirish va umumlashtirish
		Turli xavflar bo'yicha miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini taqqoslab, eng muhim xavflarni aniqlash
		Taqqoslama tahlil natijalarini jadval, grafik va tahliliy hisobotlar ko'rinishida rasmiylashtirish

		Bilimlar:
		Xavflarni aniqlash va baholashga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, standartlar va talablar
		O'lchov birliklari, chegaraviy me'yorlar, statistik ko'rsatkichlar va ularning xavf darajasini ifodalashdagi ahamiyati
		Sifat ko'rsatkichlarini aniqlash, ekspert baholash usullari va ularni miqdoriy ma'lumotlar bilan taqqoslash tamoyillari
		Miqdoriy va sifat ko'rsatkichlarini solishtirish, guruhlash va ustuvor xavflarni aniqlash usullari
		Tahlil natijalarini jadval, grafik va hisobotlarda aks ettirish hamda keyingi xavfni boshqarish bosqichlari uchun xulosalar tayyorlash tartiblari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
	A5.01.6 Ishchilarning jamoaviy va individual mehnat salomatligini doimiy ravishda monitoring qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylaridagi zararli va xavfli omillarni aniqlash hamda ularning xodimlar salomatligiga ta'sirini tizimli ravishda qayd etish
		2. Dastlabki va davriy tibbiy ko'riklar, kasallanish holatlari va mehnat sharoitlari bo'yicha ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirish
		3. Xodimlar guruhlari va alohida ishchilarning mehnat salomatligi holatini solishtirma va dinamik tahlil qilish
		4. Aniqlangan salomatlikdagi o'zgarishlar asosida kasbiy xavflarni baholash va ustuvor muammolarni belgilash
		5. Monitoring natijalarini rasmiylashtirish, rahbariyatga axborot taqdim etish hamda mehnat salomatligini yaxshilash bo'yicha takliflar kiritish
A5.6 Ishchilarning kasbiy salomatligini tezkor monitoring qilish		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning jamoaviy va individual mehnat salomatligiga oid ma'lumotlarni muntazam kuzatish va yig'ish

		Tibbiy ko'riklar, kasallanish statistikasi va ish sharoitlari haqidagi ma'lumotlarni tahlil qilish
		Salomatlikdagi o'zgarishlar asosida kasbiy xavflarni aniqlash va ularning darajasini baholash
		Olingan ma'lumotlarga tayangan holda profilaktik va sog'lomashtirish choralarini rejalashtirish
		Monitoring natijalarini rasmiy hujjatlarda aks ettirish va rahbariyat hamda mas'ul tuzilmalarga aniq axborot yetkazish
		Bilimlar:
		Mehnat salomatligini muhofaza qilish, tibbiy ko'riklar, kasbiy kasalliklar va sog'liq monitoringiga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va standartlar
		Fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillarning inson salomatligiga ta'siri
		Tibbiy ko'riklar, laborator tahlillar, gigiyenik o'lchovlar va sog'liq ko'rsatkichlarini baholash metodlari
		Salomatlikka tahdid soluvchi risklarni aniqlash, baholash va ularni kamaytirishga qaratilgan profilaktik chora-tadbirlar tamoyillari
		Monitoring natijalarini qayta ishlash, tahlil qilish, hisobotlar tayyorlash va ularni rahbariyatga taqdim etish tartiblari
A5.02.6 Ishchilarning sog'lig'i bilan bog'liq muammolar ko'rsatkichlarini tahlil qilish. Xodimlarning sog'liq bilan bog'liq muammolari va ish joyidagi mehnat sharoitlari o'rtasidagi sababiy bog'liqlikni baholash.		Mehnat harakatlari:
		1. Tibbiy ko'riklar natijalari, kasallanish statistikasi, vaqtinchalik mehnatga layoqatsizlik holatlari va kasbiy kasalliklar bo'yicha ma'lumotlarni to'plash
		2. Ish joylaridagi zararli va xavfli omillar (shovqin, chang, kimyoviy moddalar, mikroiklim va boshqalar) bo'yicha mavjud o'lchov va monitoring natijalarini tahlil qilish
		3. Xodimlarning sog'liq bilan bog'liq muammolari ko'rsatkichlarini aniq ish joylari va mehnat sharoitlari bilan solishtirish orqali bog'liqlikni aniqlash
		4. Aniqlangan sog'liq muammolarining kelib chiqishida mehnat sharoitlarining rolini baholash, kasbiy xavflar va salomatlik o'rtasidagi sabab-oqibat munosabatlarini aniqlash

		5. Tahlil va baholash natijalarini hujjatlashtirish, mehnat sharoitlarini yaxshilash hamda sog'liq bilan bog'liq muammolarni kamaytirish bo'yicha asoslangan takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Tibbiy ko'riklar, kasallanish statistikasi, mehnatga layoqatsizlik va kasbiy kasalliklar bo'yicha ma'lumotlarni tahlil qilish.
		Ish joylaridagi zararli va xavfli omillar (fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik) bo'yicha o'lchov va monitoring natijalarini baholash.
		Sog'liq muammolari ko'rsatkichlari bilan mehnat sharoitlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash, sabab-oqibat munosabatlarini tahlil qilish.
		Salomatlikka tahdid soluvchi asosiy kasbiy xavflarni aniqlash, ularning darajasini baholash va ustuvor yo'nalishlarni belgilash.
		Tahlil natijalariga asoslanib, mehnat sharoitlarini yaxshilash va sog'liq muammolarini kamaytirishga qaratilgan profilaktik choralarni ishlab chiqish.
		Bilimlar:
		Mehnat salomatligi, tibbiy ko'riklar, kasbiy kasalliklar va sog'liq monitoringiga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va standartlar
		Kasbiy kasalliklarning turlari, rivojlanish mexanizmlari, klinik belgilari va ularning mehnat sharoitlari bilan bog'liqligini bilish qoidalari
		Fizik, kimyoviy, biologik, ergonomik va psixofiziologik omillarning inson sog'lig'iga ta'siri haqida tushunchalar
		Statistik tahlil, taqqoslama tahlil va sabab-oqibat munosabatlarini baholash usullari
		Sog'liq bilan bog'liq xavflarni kamaytirish choralarni rejalashtirish, monitoring natijalarini rasmiylashtirish va tahliliy hisobotlar tayyorlash tartiblari
	A5.03.6 Reabilitatsiya va dam olish tadbirlarini ishlab chiqish va amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Sog'liq monitoringi, tibbiy ko'riklar va mehnat sharoitlari tahlili asosida xodimlarning reabilitatsiya va dam olishga bo'lgan ehtiyojlarini aniqlash
		2. Kasbiy xavflar, ish yuklamasi va sog'liq holatini inobatga olgan holda sog'lomlashtirish,

		reabilitatsiya va dam olish tadbirlarini rejalashtirish
		3. Sanatoriy-kurort davolanishi, sog'lomlashtirish mashg'ulotlari, tiklovchi tanaffuslar va boshqa reabilitatsiya tadbirlarini tashkil etishda ishtirok etish
		4. O'tkazilgan tadbirlar natijasida xodimlarning sog'lig'i, ish qobiliyati va charchash darajasidagi o'zgarishlarni baholash
		5. Reabilitatsiya va dam olish tadbirlari bo'yicha natijalarni rasmiylashtirish hamda ularni yanada takomillashtirish yuzasidan rahbariyatga asoslangan takliflar berish
		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning sog'liq holati, charchash darajasi va mehnat sharoitlari asosida reabilitatsiya va dam olishga bo'lgan ehtiyojlarini aniqlash
		Reabilitatsiya, dam olish va tiklovchi tadbirlar bo'yicha kompleks dasturlarni ishlab chiqish va rejalashtirish
		Tibbiyot muassasalari, sanatoriylar va boshqa xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar bilan hamkorlikda tadbirlarni amalga oshirish
		Reabilitatsiya va dam olish tadbirlarining xodimlar sog'lig'i va ish qobiliyatiga ta'sirini kuzatish va tahlil qilish
		O'tkazilgan tadbirlar bo'yicha ma'lumotlarni rasmiylashtirish, natijalarni umumlashtirish va rahbariyatga axborot taqdim etish
		Bilimlar:
		Xodimlarni sog'lomlashtirish, reabilitatsiya va dam olish tadbirlariga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va standartlar
		Mehnat jarayonida charchash mexanizmlari, tiklanish jarayonlari va dam olishning organizmga ta'siri
		Tibbiy, psixologik, jismoniy va ijtimoiy reabilitatsiya usullari, sanatoriy-kurort davolash shakllari
		Jismoniy faollik, ovqatlanish, mehnat va dam olish rejimlari hamda stressni boshqarish asoslari
		Reabilitatsiya tadbirlarining samaradorligini baholash, natijalarni rasmiylashtirish va tahliliy hisobotlar tayyorlash tartiblari

	Mas’uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo’lmaydigan o’quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O’quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas’uliyatni o’z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A6.6 Mehnatni muhofaza qilish ustidan jamoatchilik nazoratini ta’minlash va takomillashtirish	A6.01.6 Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalligiga chalinishni tekshirish bo’yicha komissiya ishini tashkil qilishda ishtirok etish	Mehnat harakatlari:
		1. Baxtsiz hodisa yoki kasb kasalligi yuz berganda, amaldagi tartibga muvofiq komissiya tarkibini shakllantirish va ish jarayonini muvofiqlashtirishda qatnashish
		2. Hodisa sodir bo’lgan joyni ko’zdan kechirish, guvohlarning tushuntirishlarini olish, hujjatlar, texnik va tibbiy ma’lumotlarni yig’ish
		3. Baxtsiz hodisa yoki kasb kasalligining kelib chiqish sabablari, mehnat sharoitlari va xavfsizlik talablariga rioya etilishi darajasini tahlil qilish
		4. Tekshiruv natijalari asosida hodisaning tasnifi, aybdorlik darajasi va javobgarlik masalalari bo’yicha komissiya xulosalarini tayyorlashda qatnashish
		5. Shunga o’xshash hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan tashkiliy, texnik va o’quv chora-tadbirlarini ishlab chiqish va rahbariyatga taqdim etish
		Ko’nikmalar:
		Baxtsiz hodisa yoki kasb kasalligi bo’yicha komissiya ishini rejalashtirish, ishtirokchilar faoliyatini muvofiqlashtirish
		Hodisa joyini ko’zdan kechirish, guvohlar bilan suhbat o’tkazish, texnik va tibbiy hujjatlarni to’plash va rasmiylashtirish
		Hodisaning asosiy va bilvosita sabablarini aniqlash, mehnat sharoitlari va xavfsizlik talablariga rioya etilishini tahlil qilish
		Amaldagi qonunchilik va mehnatni muhofaza qilish talablari asosida hodisani tasniflash va xulosalar tayyorlash
		Baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan tashkiliy, texnik va o’quv choralarni ishlab chiqish

		Bilimlar: Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarini tekshirish tartibi, komissiya tuzish qoidalari, qonunlar va me'yoriy hujjatlar Hodisalarning turlari, og'irlik darajalari, kasb kasalliklarining belgilari va ularni rasmiy tasniflash mezonlari Baxtsiz hodisa va kasb kasalliklarining asosiy, bilvosita va tizimli sabablarini aniqlash usullari Ishlab chiqarish jarayonlari, uskunalar, ish sharoitlari va ularning sog'liq hamda xavfsizlikka ta'siri qoidalari. Tekshiruv dalolatnomalari, bayonnomalar, xulosalar va hisobotlarni belgilangan tartibda rasmiylashtirish talablari
	A6.02.6 Xodimlarni mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimiga jalb qilish uchun motivatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish	Mehnat harakatlari: 1. Xodimlarning mehnat xavfsizligiga munosabati, xulq-atvori va ishtirok darajasini o'rganish, rag'batlantirishga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash 2. Rag'batlantirish, tan olish, baholash va ishtirokni oshirishga qaratilgan moddiy va nomoddiy motivatsion vositalarni ishlab chiqish 3. Tanlovlar, aksiyalar, treninglar, xavfsiz xulq-atvorni targ'ib qiluvchi dasturlarni mehnatni muhofaza qilish tizimi doirasida amalga oshirish 4. Motivatsion texnologiyalar natijasida xodimlarning mehnatni muhofaza qilish bo'yicha faolligi, takliflari va intizomidagi o'zgarishlarni kuzatish 5. Motivatsion texnologiyalar samaradorligini baholash, aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish va tizimni rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish Ko'nikmalar: Xodimlarning xavfsizlikka munosabati, ehtiyojlari va rag'batlantirish omillarini aniqlash Mehnatni muhofaza qilish sohasida xodimlar ishtirokini oshiruvchi moddiy va nomoddiy motivatsion texnologiyalarni ishlab chiqish Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish tizimiga jalb etish uchun tushuntirish, targ'ibot va treninglarni samarali tashkil etish Joriy etilgan motivatsion texnologiyalarning natijadorligini ko'rsatkichlar orqali baholash va tahlil qilish

		Olingan natijalarga asoslanib motivatsion mexanizmlarni yangilash, moslashtirish va rivojlantirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Bilimlar:
		MMBTning maqsadlari, tamoyillari, elementlari va xodimlar ishtirokining tizimdagi o'rni hamda ahamiyatini bilish
		Xodimlarning xavfsiz xulq-atvorini shakllantirishga ta'sir etuvchi motivatsion omillar, rag'batlantirish va jalb etish mexanizmlarini bilish
		Mukofotlash, tan olish, baholash, ijtimoiy rag'batlantirish va korporativ madaniyat orqali motivatsiyani oshirish usullarini bilish
		Xodimlarning mehnatni muhofaza qilish bo'yicha faolligi, takliflari va intizomini baholash ko'rsatkichlari hamda usullarini bilish
		Xodimlarni rag'batlantirish, ishtirokini ta'minlash va mehnatni muhofaza qilish sohasidagi motivatsion tadbirlarni joriy etishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar va ichki tartiblarni bilish
	A6.03.6 Jamoa shartnomani ishlab chiqish va amalga oshirishda ishtirok etish	Mehnat harakatlari:
		1. Korxonadagi mehnat sharoitlari, xavf-xatarlar va xodimlar ehtiyojlarini tahlil qilib, jamoa shartnomasiga kiritilishi lozim bo'lgan masalalarni belgilash
		2. Mehnat xavfsizligi, sog'liqni muhofaza qilish, imtiyozlar va kafolatlar bo'yicha bandlarni tayyorlash va takliflar kiritish
		3. Ish beruvchi va xodimlar (kasaba uyushmasi) vakillari bilan muzokarlarda ishtirok etib, mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha asoslangan pozitsiyani taqdim etish
		4. Mehnat xavfsizligi va muhofazasiga oid bandlarning amalda bajarilishini monitoring qilish va mas'ul bo'linmalar bilan hamkorlik qilish
		5. Jamoa shartnomasi ijrosi samaradorligini baholash hamda keyingi davr uchun mehnatni muhofaza qilish shartlarini yaxshilash yuzasidan takliflar ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		Korxonadagi mehnat xavfsizligi holati, xavf-xatarlar va xodimlar ehtiyojlarini aniqlash
		Mehnatni muhofaza qilish va jamoa shartnomalariga oid qonunlar, me'yoriy

		hujjatlar hamda ichki tartiblarni tahlil qilish va qo'llash
		Jamoa shartnomasiga kiritiladigan mehnat xavfsizligi va sog'liqni muhofaza qilish bo'yicha bandlarni aniq va asoslangan shaklda ishlab chiqish
		Ish beruvchi va xodimlar vakillari bilan muzokaralarda ishtirok etish, o'z takliflarini dalillar bilan himoya qilish
		Jamoa shartnomasi doirasida belgilangan mehnatni muhofaza qilish talablarining bajarilishini kuzatish va baholash
		Bilimlar:
		Jamoa shartnomasini tuzish, o'zgartirish va amalga oshirish tartibi, tomonlarning huquq va majburiyatlarini belgilovchi qonunlar va me'yoriy hujjatlar
		Mehnat xavfsizligi, sog'liqni muhofaza qilish, kompensatsiya va imtiyozlarga oid talablar hamda ularning jamoa shartnomasida aks ettirilish tamoyillari
		Ish joylaridagi xavf-xatarlar, zararli omillar va ularni kamaytirish choralari
		Ish beruvchi va xodimlar (kasaba uyushmalari) o'rtasidagi ijtimoiy muloqot, kelishuv va kelishmovchiliklarni hal etish tamoyillari
		Jamoa shartnomasi ijrosini nazorat qilish, bajarilish holatini baholash va natijalarni rasmiy hisobotlarda aks ettirish tartiblari
A7.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashi bo'yicha funksional xizmatlar va tarkibiy	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A7.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashi bo'yicha funksional xizmatlar va tarkibiy	A7.01.6 Tashkiliy va texnik chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish.	Mehnat harakatlari:
		1. Ishlab chiqarish, texnik, energetika, HR va boshqa tarkibiy bo'linmalar bilan mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'zaro hamkorlik mexanizmlarini yo'lga qo'yish.
		2. Mehnat jarayonlarini xavfsiz tashkil etish, ish tartiblarini takomillashtirish va mas'uliyatni

bo'linmalar bilan muloqot o'rnatish		taqsimlash bo'yicha tashkiliy choralarni ishlab chiqish.
		3. Uskunalar, texnologik jarayonlar va ish joylarida xavfsizlikni oshirishga qaratilgan texnik yechimlarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish.
		4. Ishlab chiqilgan tashkiliy va texnik chora-tadbirlarning bo'linmalar tomonidan bajarilishini muvofiqlashtirish, monitoring qilish va baholash.
		5. Amalga oshirilgan chora-tadbirlar samaradorligini tahlil qilish hamda MMBT faoliyatini yaxshilash bo'yicha rahbariyatga asoslangan takliflar berish
		Ko'nikmalar:
		Turli funksional xizmatlar va tarkibiy bo'linmalar bilan samarali axborot almashinuvi va hamkorlikni tashkil etish
		Mehnatni muhofaza qilish talablariga muvofiq ish tartiblarini, mas'uliyatni va jarayonlarni tashkiliy jihatdan rejalashtirish
		Uskunalar va texnologik jarayonlarda xavfsizlikni oshirishga qaratilgan texnik choralarni ishlab chiqish va tatbiq etish
		Ishlab chiqilgan tashkiliy va texnik chora-tadbirlarning bajarilishini bo'linmalar kesimida muvofiqlashtirish va monitoring qilish
		Amalga oshirilgan chora-tadbirlar samaradorligini tahlil qilib, MMBT faoliyatini yaxshilash bo'yicha asoslangan takliflar ishlab chiqish
		Bilimlar:
		MMBTning tuzilmasi, funksiyalari, jarayonlari va bo'linmalar o'rtasidagi o'zaro aloqalar tamoyillari
		Mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, davlat standartlari va texnik reglamentlar
		Ish jarayonlarini tashkil etish, mas'uliyat va vakolatlarni taqsimlash, tashkiliy chora-tadbirlarni rejalashtirish usullari
		Uskunalar, texnologik jarayonlar va ish joylarida xavfsizlikni oshirishga qaratilgan texnik vositalar va muhandislik choralari
		Tashkiliy va texnik chora-tadbirlar ijrosini nazorat qilish, samaradorligini baholash, natijalarni rasmiylashtirish va hisobotlar tayyorlash tartiblari

	A7.02.6 Inson resurslari bo'limi va xodimlar vakillari (kasaba uyushmalari, vakolatli vakillar) bilan o'zaro muloqot	Mehnat harakatlari:
		1. Inson resurslari bo'limi va xodimlar vakillari bilan mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha doimiy muloqot va axborot almashuvini tashkil etish
		2. Xodimlarning takliflari, murojaatlari va muammolarini yig'ish, ularni MMBT doirasida muhokama qilish va kelishilgan qarorlar ishlab chiqish
		3. Jamoa shartnomasi bandlari, ichki me'yoriy hujjatlar, yo'riqnomalar va profilaktik tadbirlarni HR bo'limi hamda xodimlar vakillari bilan kelishish
		4. Mehnatni muhofaza qilish tadbirlariga xodimlar va ularning vakillarini jalb etish, ularning faolligini oshirishga qaratilgan choralarni amalga oshirish
		5. O'zaro muloqot natijalarini tahlil qilish, kelishilgan chora-tadbirlarning bajarilishini monitoring qilish hamda tomonlarni natijalar haqida xabardor etish
		Ko'nikmalar:
		HR bo'limi va xodimlar vakillari bilan konstruktiv dialog o'rnatish, manfaatlarni muvofiqlashtirish
		Mehnat xavfsizligi va sharoitlariga oid murojaatlar, shikoyatlar va takliflarni tizimli ko'rib chiqish
		Mehnatni muhofaza qilishga oid hujjatlar va tashabbuslarni tomonlar bilan kelishish hamda mazmunini tushunarli yetkazish
		Mehnatni muhofaza qilish tadbirlariga xodimlar va ularning vakillarini jalb etish, motivatsiya va ishtirokni oshirish
		Kelishilgan chora-tadbirlar ijrosini kuzatish va tomonlarni muntazam ravishda natijalar bilan xabardor qilib borish
		Bilimlar:
		Ish beruvchi, xodimlar va ularning vakillari o'rtasidagi munosabatlar, kasaba uyushmalari vakolatlari hamda ijtimoiy muloqot tamoyillari
		MMBTning tuzilmasi, jarayonlari va xodimlar ishtirokini ta'minlash mexanizmlari
		HR jarayonlari (tanlash, o'qitish, rag'batlantirish, baholash) va ularning mehnat xavfsizligi bilan bog'liqligi

		Manfaatlarni muvofiqlashtirish, kelishuvga erishish va mehnat munosabatlarida yuzaga keladigan nizolarni hal etish usullari
		Jamoa shartnomalari, ichki me'yoriy hujjatlar, bayonnomalar va kelishuvlarni rasmiylashtirish tartiblari
A7.03.6 Texnik xizmatlar va tarkibiy bo'linmalar bilan o'zaro aloqalar		Mehnat harakatlari:
		1. Energetika, mexanik, texnologik, IT va boshqa texnik xizmatlar bilan mehnat xavfsizligi masalalari bo'yicha doimiy axborot almashuvini yo'lga qo'yish
		2. Uskunalar, texnologik liniyalar va infratuzilmaning xavfsiz ishlashi bo'yicha muammolarni aniqlash va texnik bo'linmalar bilan birgalikda ko'rib chiqish
		3. Modernizatsiya, ta'mirlash, profilaktika va texnik xizmat ko'rsatish jarayonlarida xavfsizlik talablarini texnik xizmatlar bilan kelishish
		4. Xavfsizlikka oid texnik chora-tadbirlarning bajarilishini tarkibiy bo'linmalar kesimida muvofiqlashtirish va monitoring qilish
		5. Texnik xizmatlar bilan hamkorlik natijalarini tahlil qilish, aniqlangan kamchiliklar va erishilgan natijalar bo'yicha rahbariyat hamda bo'linmalarni xabardor etish
		Ko'nikmalar:
		Energetika, mexanik, texnologik va boshqa texnik xizmatlar bilan aniq va tushunarli axborot almashish
		Uskunalar, texnologik jarayonlar va infratuzilmaning xavfsizlik holatini tahlil qilish
		Ta'mirlash, modernizatsiya va texnik xizmat ko'rsatish jarayonlarida xavfsizlik talablarini texnik bo'linmalar bilan muvofiqlashtirish
		Texnik xizmatlar tomonidan bajarilayotgan xavfsizlikka oid ishlarni muvofiqlashtirish va monitoring qilish
		Hamkorlik natijalarini tahlil qilib, aniqlangan muammolar va takliflarni rahbariyat hamda bo'linmalarga yetkazish
		Bilimlar:
		MMBTning tuzilmasi, funksiyalari, jarayonlari va texnik xizmatlar bilan o'zaro aloqalar mexanizmlari
		Energetika, mexanik, texnologik, ta'mirlash va servis xizmatlarining vazifalari hamda ularning ishlab chiqarishdagi o'rni

		Uskunalar, texnologik jarayonlar va infratuzilmaga qo'yiladigan mehnat, sanoat va texnik xavfsizlik talablari, standartlari va reglamentlari
		Texnik nosozliklar, avariya holatlari va xavfli jarayonlarning kelib chiqish sabablari hamda ularni oldini olish choralari
		Texnik xizmatlar bilan kelishilgan chora-tadbirlar ijrosini nazorat qilish, natijalarni rasmiylashtirish va tahliliy hisobotlar tayyorlash tartiblari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A8.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimning samaradorligini ichki auditdan o'tkazish	A8.01.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimning ichki auditlarini o'tkazish bo'yicha guruhlarini shakllantirish va savolnomalarni ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. MMBT elementlari, audit qilinadigan jarayonlar va bo'linmalarni aniqlash, audit mezonlari va ko'rsatkichlarini belgilash
		2. Auditda ishtirok etuvchi mutaxassislarni tanlash, ularning vakolatlari va mas'uliyatini belgilash, mustaqillik va xolislikni ta'minlash
		3. Audit bosqichlari, muddatlari, tekshiruv ketma-ketligi va resurslarini rejalashtirish
		4. Mehnatni muhofaza qilish talablariga muvofiq savollar, mezonlar va baholash shakllarini tayyorlash
		5. Audit guruhini yo'riqnomalash, bo'linmalarni xabardor qilish, zarur hujjatlar va ma'lumotlar bilan ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Ichki audit maqsadi, doirasi, mezonlari va jadvalini aniqlash hamda audit jarayonini samarali tashkil etish
		Mutaxassislarni tanlash, vazifalarni taqsimlash, auditorlar ishini muvofiqlashtirish va xolislikni ta'minlash

		Mehnatni muhofaza qilish talablari asosida savollar, indikatorlar va baholash mezonlarini ishlab chiqish
		Qonunlar, standartlar va ichki hujjatlar talablarini audit savollariga moslashtirish
		Audit jarayonida bo'linmalar bilan muloqot qilish, auditorlarni yo'riqnomalash va zarur axborotni ta'minlash
		Bilimlar:
		MMBTning tuzilmasi, jarayonlari, audit qilinadigan elementlari va ularning o'zaro bog'liqligi
		Audit turlari, bosqichlari, xolislik va mustaqillik tamoyillari, dalillar bilan ishlash usullari
		Mehnat xavfsizligi va muhofazasiga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, standartlar va ularning audit mezonlari sifatida qo'llanishi
		Tekshiruv varaqalari, savolnomalar, indikatorlar va muvofiqlik mezonlarini ishlab chiqish tamoyillari
		Audit dalolatnomalari, hisobotlar tayyorlash, nomuvofiqliklarni tasniflash va tuzatish chora-tadbirlarini rejalashtirish tartiblari
	A8.02.6 Iqtisodiy faoliyatning mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi siyosatiga muvofiqligini baholash	Mehnat harakatlari:
		1. Korxonaning MMBT siyosati, maqsadlari va talablarini o'rganish hamda ularni iqtisodiy faoliyat yo'nalishlari bilan solishtirish
		2. Investitsiya, xarid, ishlab chiqarish hajmi, tejamkorlik va optimallashtirish qarorlarining mehnat xavfsizligi va sog'liqqa ta'sirini aniqlash
		3. Iqtisodiy faoliyat natijasida yuzaga keladigan xavf-xatarlar, xavfsizlik talablari buzilishi yoki MMBT siyosatiga zid holatlarni aniqlash
		4. Iqtisodiy faoliyatning MMBT siyosati talablariga moslik darajasini mezonlar asosida baholash va xulosa tayyorlash
		5. Iqtisodiy samaradorlik va mehnat xavfsizligini muvozanatlashga qaratilgan tashkiliy, texnik va boshqaruv chora-tadbirlarini ishlab chiqish va rahbariyatga taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Iqtisodiy faoliyat ko'rsatkichlari (xarajatlar, investitsiyalar, samaradorlik)ni MMBT talablari bilan taqqoslab tahlil qilish
		Iqtisodiy qarorlarning mehnat xavfsizligi va sog'liqqa ta'sirini aniqlash, xavflarni ustuvorlashtirish

		MMBT siyosati, maqsadlari va mezonlari asosida muvofiqlik darajasini baholash
		Baholash natijalariga tayangan holda iqtisodiy samaradorlikni saqlagan holda xavfsizlikni oshirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Baholash natijalarini tahliliy hisobotlar, ma'lumotnomalar va rahbariyat uchun taqdimotlar ko'rinishida rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		MMBT siyosatining maqsadlari, majburiyatlari, ustuvor yo'nalishlari va ularning iqtisodiy faoliyat bilan o'zaro bog'liqligi
		Mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, me'yoriy hujjatlar, standartlar va ularning iqtisodiy qarorlar qabul qilishdagi talablari
		Xarajatlar, investitsiyalar, byudjetlashtirish, samaradorlik va tejamkorlik qarorlarining mazmuni hamda ularning xavfsizlikka ta'siri
		Iqtisodiy faoliyat bilan bog'liq xavflarni aniqlash, baholash va MMBT siyosatiga muvofiqlik darajasini belgilash usullari
		Muvofiqlik baholash natijalarini rasmiylashtirish, tahliliy hisobotlar tayyorlash va rahbariyatga asoslangan xulosalar taqdim etish tartiblari
	A8.03.6 Amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar va normativ-texnik hujjatlarni yangilash	Mehnat harakatlari:
		1. Mehnatni muhofaza qilishga oid mavjud qonunlar, me'yoriy-huquqiy va normativ-texnik hujjatlarni aniqlash, ro'yxatini shakllantirish
		2. Amaldagi hujjatlarning eskirgan, o'zgargan yoki bekor qilingan normalarini aniqlash, yangi talablar bilan taqqoslash
		3. Yo'riqnomalar, reglamentlar, tartiblar va MMBT hujjatlarini yangilangan normativ talablar asosida qayta ko'rib chiqish va tahrirlash
		4. Normativ-texnik hujjatlarni manfaatdor bo'linmalar bilan kelishish, belgilangan tartibda tasdiqlash va kuchga kiritish
		5. Yangilangan hujjatlarni amaliyotga joriy etish, xodimlarni xabardor qilish hamda ularning bajarilishini monitoring qilish
		Ko'nikmalar:
		Mehnatni muhofaza qilishga oid qonunlar, standartlar va texnik reglamentlarni o'rganish hamda ularning dolzarbligini baholash

		Amaldagi normativ va ichki hujjatlarni ro'yxatga olish, tasniflash va yangilanish darajasini aniqlash
		Yo'riqnomalar, reglamentlar va MMBT hujjatlarini yangilangan talablar asosida qayta ishlab chiqish
		Yangilanayotgan hujjatlarni manfaatdor bo'linmalar bilan kelishish, e'tiroz va takliflarni inobatga olish
		Yangilangan hujjatlarni amaliyotga joriy etish, xodimlarni xabardor qilish va bajarilishini nazorat qilish
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishga oid amaldagi qonunlar, qarorlar, nizomlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar mazmuni
		Davlat standartlari, texnik reglamentlar, sanitariya me'yorlari, qoidalar va yo'riqnomalarning tuzilmasi hamda qo'llanish tartibi
		Ichki audit jarayonlari, hujjatlarning muvofiqligini baholash mezonlari va audit natijalari asosida yangilash tamoyillari
		Ichki me'yoriy hujjatlarni tayyorlash, tahrirlash, kelishish va tasdiqlash tartiblari
		Yangilangan normativ va texnik hujjatlarni amaliyotga tatbiq etish, xodimlarni xabardor qilish va bajarilishini nazorat qilish usullari
A9.6 Ishchilarning mehnat funksiyalarini bajarish paytida mayib bo'lishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishlarni	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik.
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
		Mehnat harakatlari:
		1. Mehnatda mayib bo'lish yoki sog'liqqa zarar yetishi holati yuzasidan xabarni qabul qilish, hodisani belgilangan tartibda qayd etish
	D9.01.6 Xodimlarning mehnatda mayib bo'lishi yoki sog'lig'ining boshqacha tarzda shikastlanishiga olib	2. Hodisa sodir bo'lgan joyni tekshirish, texnik holatni baholash, foto/video materiallar, asbob-uskunalar holati va boshqa dalillarni yig'ish

obyektiv tekshirishni ta'minlash	kelgan sabablar va holatlarni tekshirish	3.Guvohlar va jabrlanuvchidan tushuntirish xatlarini olish, hodisa ketma-ketligini aniqlashtirish
		4.Hodisaning bevosita va bilvosita sabablari, mehnat sharoitlari, xavfsizlik qoidalariga rioya etilishi hamda inson omilini tahlil qilish
		5.Tekshiruv natijalari bo'yicha xulosa tayyorlash, shunga o'xshash hodisalarni oldini olishga qaratilgan tashkiliy, texnik va o'quv chora-tadbirlarni belgilash
		Ko'nikmalar:
		Mehnatda mayib bo'lish holati bo'yicha dastlabki axborotni yig'ish, hodisa ketma-ketligini tiklash
		Hodisa joyini ko'zdan kechirish, texnik va tashkiliy dalillarni aniqlash hamda hujjatlashtirish
		Savol berish, tushuntirishlarni olish va ishonchli axborotni aniqlash
		Bevosita, bilvosita va tizimli sabablarni aniqlash, inson omili va mehnat sharoitlari ta'sirini baholash
		Tekshiruv natijalariga asoslanib, hodisalarni oldini olishga qaratilgan aniq va amaliy chora-tadbirlarni belgilash
		Bilimlar:
		Mehnatda mayib bo'lish va sog'liqqa zarar yetishi holatlarini tekshirish tartibi, komissiya tuzish qoidalari, xodimlar va ish beruvchining huquq hamda majburiyatlari
		Mehnatda mayib bo'lish turlari, og'irlik darajalari, ishlab chiqarish bilan bog'liqlik mezonlari
		Bevosita, bilvosita va tizimli sabablarni aniqlash usullari, "inson omili" va tashkiliy kamchiliklarni baholash tamoyillari
		Ish joylari, uskunalar, texnologik jarayonlar, zararli va xavfli omillarning sog'liqqa ta'siri haqida qoidalari.
		Dalolatnomalar, tushuntirish xatlari, xulosalar va hisobotlarni belgilangan tartibda rasmiylashtirish talablari

	A9.02.6 Ishchilarning mehnat funksiyalarini bajarish paytida sog'lig'iga yetkazilgan zararni qoplash	Mehnat harakatlari:
		1. Ish vaqtida sog'liqqa yetkazilgan zarar holatlarini aniqlash, ularni belgilangan tartibda qayd etish va hujjatlashtirish
		2. Baxtsiz hodisa yoki sog'liq shikastlanishi sabablarini aniqlash, ishlab chiqarish bilan bog'liqligini baholashda komissiya ishida qatnashish
		3. Tibbiy xulosalar, mehnatga layoqatsizlik varaqalari, ekspertiza natijalarini to'plash va tahlil qilish
		4. Kompensatsiya, sug'urta to'lovlari, nafaqa va boshqa to'lovlarni belgilash jarayonida HR, moliya va yuridik bo'limlar bilan hamkorlik qilish
		5. Sog'liqqa zarar yetkazilishining oldini olish maqsadida mehnat sharoitlarini yaxshilash va xavfsizlik choralarini kuchaytirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Sog'liqqa yetkazilgan zarar bilan bog'liq holatlarni belgilangan tartibda rasmiylashtirish, dalolatnomalar va qo'shimcha hujjatlarni to'g'ri yuritish
		Baxtsiz hodisa yoki shikastlanishning ishlab chiqarish bilan bog'liqligini aniqlashda komissiya ishida faol qatnashish
		Tibbiy xulosalar, mehnatga layoqatsizlik hujjatlari va ekspertiza natijalarini o'qish, tahlil qilish va umumlashtirish
		HR, moliya, yuridik bo'limlar hamda sug'urta tashkilotlari bilan samarali hamkorlik qilib, zararlarni qoplash jarayonini muvofiqlashtirish
		Zarar yetkazilish sabablari asosida mehnat sharoitlarini yaxshilash va kelgusida bunday holatlarning oldini olish bo'yicha amaliy tavsiyalar tayyorlash
		Bilimlar:
		Ishchilarga sog'lig'iga yetkazilgan zarar uchun kompensatsiya, nafaqa va sug'urta to'lovlarni belgilashga oid qonunlar va me'yoriy hujjatlari
		Mehnatda mayib bo'lish, kasbiy kasallik va sog'liq shikastlanishining ishlab chiqarish bilan bog'liqligini aniqlash mezonlari
		Tibbiy xulosalar, mehnatga layoqatsizlik darajasi va sog'liqqa yetkazilgan zararni baholash tartibi

		Majburiy ijtimoiy sug'urta, ish beruvchi javobgarligi va to'lovlarni moliyalashtirish mexanizmlari Zararni qoplashga oid hujjatlarni rasmiylashtirish, HR, moliya, yuridik bo'limlar va tashqi tashkilotlar bilan o'zaro ishlash tartiblari
	A9.03.6 Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar jabrlanuvchilarini reabilitatsiya qilish	Mehnat harakatlari: 1. Tibbiy xulosalar va ekspertiza natijalari asosida reabilitatsiya ehtiyojlarini aniqlash. 2. Tibbiy, kasbiy, ijtimoiy va psixologik reabilitatsiya choralarini belgilash. 3. Davolash, protezlash, sog'lomlashtirish va tiklovchi tadbirlarni tashkil etishda muvofiqlashtirish. 4. Jabrlanuvchining sog'ligi va mehnatga qayta moslashuvi dinamikasini kuzatish. 5. Reabilitatsiya natijalarini rasmiylashtirish hamda yengillashtirilgan yoki moslashtirilgan mehnat sharoitlari bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish. Ko'nikmalar: Tibbiy va mehnat sharoitlari ma'lumotlari asosida jabrlanuvchi holatini baholash Tibbiyot, HR, ijtimoiy himoya va sug'urta organlari bilan samarali hamkorlik qilish Reabilitatsiya samaradorligini tahlil qilish va zarur tuzatishlar kiritish Jabrlanuvchi, uning oilasi va mutasaddi tashkilotlar bilan to'g'ri muloqot olib borish Reabilitatsiya jarayoniga oid hujjatlar va tahliliy hisobotlarni rasmiylashtirish Bilimlar: Baxtsiz hodisalardan keyingi reabilitatsiya, ijtimoiy himoya va kompensatsiya tartiblari Ishlab chiqarish jarohatlari turlari va ularning mehnatga ta'siri Davolash, tiklash, protezlash va kasbiy moslashtirish shakllari Yengillashtirilgan ish rejimlari, moslashtirilgan ish joylari va qayta tayyorlash imkoniyatlari Reabilitatsiya jarayonlari natijalarini rasmiylashtirish va baholash tartiblari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik

		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A10.6 Jamoaviy xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish dasturini amalga oshirish	A10.01.6 Jamoaviy xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish va takomillashtirish dasturini monitoring qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Jamoada xavfsiz xulq-atvor, intizom va ishtirok darajasini aks ettiruvchi mezon va indikatorlarni belgilash
		2. Rejalashtirilgan tadbirlar, treninglar va tashabbuslarning amalda bajarilishini muntazam kuzatish
		3. Xodimlarning xavfsizlik qoidalariga rioya etishi, tashabbuskorligi va munosabatidagi o'zgarishlarni tahlil qilish
		4. Olingan natijalarni oldingi davr ko'rsatkichlari va belgilangan maqsadlar bilan solishtirish
		5. Aniqlangan kamchiliklar asosida xavfsizlik madaniyatini mustahkamlashga qaratilgan yangi tashabbuslar va tuzatish choralarini taklif etish
		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning xavfsiz xulq-atvori va jamoaviy munosabatlarini baholash usullaridan foydalanish
		Kuzatuv, so'rovnoma, intervyu va statistik ma'lumotlar orqali natijalarni tahlil qilish
		Xodimlarni xavfsizlik madaniyati dasturlariga faol jalb etish va ularning fikrini inobatga olish
		Monitoring natijalariga asoslanib, samarali boshqaruv qarorlarini tayyorlash
		Xavfsizlik madaniyati holati bo'yicha tahliliy hisobotlar va axborot materiallarini rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Xavfsiz xulq-atvor, jamoaviy mas'uliyat va yetakchilikning xavfsizlikdagi o'rnini asoslari
		MMBTda xavfsizlik madaniyatining roli va uni rivojlantirish mexanizmlari
		Inson omili, motivatsiya va tashkiliy madaniyatning xavfsizlikka ta'siri
		So'rovnoma, indikatorlar, KPI va tahliliy usullar
		Mehnat xavfsizligi talablarini belgilovchi qonunlar, standartlar va ichki siyosat hujjatlari

	Mas’uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo’lmaydigan o’quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O’quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas’uliyatni o’z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
A11.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarishning avtomatlashtirilgan axborot tizimini tezkor boshqarish	A11.01.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish jarayonlarini avtomatlashtirish uchun dasturiy mahsulotlar, qurilmalar uchun tezkor va texnik yordamni tashkil etish	Mehnat harakatlari:
		1. MMBT jarayonlari (hisobot, audit, risk baholash, o’qitish, monitoring) bo’yicha dasturiy mahsulotlar va qurilmalarga bo’lgan ehtiyojni tahlil qilish
		2. IT va texnik xizmatlar bilan hamkorlikda tizimlarni o’rnatish, sozlash va ishga tushirishni tashkil etish
		3. Foydalanuvchilardan kelib tushgan murojaatlarni qabul qilish, nosozliklarni tezkor bartaraf etishni muvofiqlashtirish
		4. Dasturiy ta’minot yangilanishlari, zaxira nusxalash (backup), qurilmalar texnik holatini nazorat qilish
		5. Yo’riqnomalar tayyorlash, foydalanuvchilarni o’qitish, ko’rsatilgan texnik yordam natijalarini rasmiylashtirish
		Ko’nikmalar:
		MMBT avtomatlashtirish tizimlari, ma’lumotlar bazalari va elektron platformalardan foydalanish
		Dasturiy yoki texnik nosozliklarni aniqlash va IT mutaxassislar bilan birgalikda hal etish
		IT bo’limi, texnik xizmatlar va foydalanuvchilar bilan samarali muloqot olib borish
		Yo’riqnomalar, texnik tavsiflar, xizmat ko’rsatish reglamentlarini o’qish va qo’llash
		Avtomatlashtirilgan tizimlarning ishlash barqarorligini kuzatish va tahliliy hisobotlar tayyorlash
		Bilimlar:
		MMBT jarayonlari va ularni raqamlashtirish tamoyillari
		Dasturiy ta’minot, apparat vositalari, tarmoq va axborot tizimlari ishlash prinsiplari
		Ma’lumotlarni himoyalash, zaxiralash, tizim barqarorligini ta’minlash talablari

		Axborot tizimlaridan foydalanish, elektron hujjat aylanishi va mehnat xavfsizligi talablari
		Avtomatlashtirilgan tizimlar samaradorligini baholash, yangilash va rivojlantirish tamoyillari
	Mas’uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo’lmaydigan o’quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik 2. O’quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas’uliyatni o’z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Mehnat muhofazasi bo’yicha standartlarga amal qilish (“ISO 45002:2023 Kasbiy xavfsizlik va sog’liq menejmenti tizimi, “ISO 45001:2020 standartini joriy etish bo’yicha umumiy ko’rsatmalar”, “ISO 45003:2021 Kasbiy xavfsizlik va sog’liq menejmenti tizimi – Ish joyida psixologik xavfsizlik va sog’liq – Psixologik xatarlarni boshqarish bo’yicha qo’llanma”.

Kasbning nomi	Mehnat munosabatlari va sharoitlari bo'yicha professional- mutaxassis	
Mashg'ulot nomining kodi	24233	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ta'lim darajasi o'rta maxsus professional ta'lim bo'lganda uch yillik tajriba talab etiladi	
Layohatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Strategik fikrlash, biznesni tushunish, analitik fikrlash.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	1) bakalavriat 2) o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	-	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Mehnat sharoitlari omillarini tahlil qilish bo'yicha ekspert	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Mehnat xavfsizligi va muhofazasi muhandisi
	6	Mehnat xavfsizligi va gigiyena bo'yicha kasbiy ta'lim tashkiloti o'qituvchisi
	5	Mehnat sharoitlari bo'yicha texnik
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish, joriy etish va samaradorligini ta'minlashda ishtirok etish	B1.01.6 Potensial xavfli va zararli mehnat sharoitlariga ega bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlar va ishlarni identifikatsiyalash	O'qitish natijalari:
		Mehnat harakatlari:
		1. Ishlab chiqarish jarayonlari va texnologik operatsiyalarni tahlil qilib, xavfli va zararli omillar mavjud bo'lgan ish turlarini aniqlash
		2. Ish joylari va ishlab chiqarish hududlarini ko'zdan kechirish orqali potensial xavf manbalarini identifikatsiyalash
		3. Mehnat sharoitlariga ta'sir etuvchi fizik, kimyoviy, biologik va psixofiziologik omillarni baholash
		4. Texnologik hujjatlar, mehnat muhofazasi bo'yicha yo'riqnomalar va avvalgi tekshiruv natijalarini tahlil qilish
		5. Identifikatsiya qilingan xavfli va zararli jarayonlar bo'yicha xulosa tayyorlash hamda ularni rasmiy ro'yxatga kiritish

		Ko'nikmalar: Ishlab chiqarish jarayonlari va texnologik operatsiyalarni tizimli tahlil qilish Xavfli va zararli mehnat sharoitlari omillarini (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) aniqlash va baholash Ish joylari va ishlab chiqarish hududlarini vizual inspeksiya va monitoring qilish Mehnat muhofazasi va sanitariya-gigiyena talablari bo'yicha normativ hujjatlar bilan ishlash Identifikatsiya natijalarini rasmiylashtirish, xulosa va hisobotlar tayyorlash Bilimlar: Mehnat sharoitlari va ishlab chiqarish muhitiga ta'sir etuvchi xavfli va zararli omillar (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) Ishlab chiqarish jarayonlari, texnologik operatsiyalar va uskunalarning xavf manbalari bilan bog'liq xususiyatlari Mehnat muhofazasi, sanitariya-gigiyena va mehnat xavfsizligi bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar talablari Ish joylarini attestatsiya qilish, xavflarni identifikatsiyalash va baholash usullari Identifikatsiya natijalarini rasmiylashtirish, hisobot va reyestrlarni yuritish tartibi
	B1.02.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish va joriy etishni tashkiliy va texnik jihatdan ta'minlash	Mehnat harakatlari: 1. Tashkilotda mehnatni muhofaza qilish bo'yicha mavjud holatni tahlil qilish va boshqaruv tizimini joriy etish ehtiyojlarini aniqlash 2. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (siyosat, maqsadlar, tartib-taomillar) loyihasini ishlab chiqishda ishtirok etish 3. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tashkiliy tuzilma, mas'uliyat va vakolatlarni belgilashga doir takliflar tayyorlash 4. Tizimni joriy etish uchun zarur texnik vositalar, hujjatlar va nazorat mexanizmlarini ishlab chiqish hamda joriy etishni muvofiqlashtirish 5. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi samaradorligini monitoring qilish va uni takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish Ko'nikmalar: Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimlarini (siyosat, maqsadlar, tartib-taomillar) loyihalash va joriy etish

		Mehnat muhofazasi sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar va standartlarni amaliyotda qo'llash
		Tashkiliy tuzilma, mas'uliyat va vakolatlarni belgilash hamda muvofiqlashtirish
		Texnik va tashkiliy xavfsizlik choralari rejalashtirish, joriy etish va nazorat qilish
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi samaradorligini monitoring qilish va takomillashtirish
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimlari (MMBT)ning tuzilishi, elementlari va ishlash tamoyillari
		Mehnat muhofazasi va mehnat xavfsizligi sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar, davlat talablari va standartlar
		Xavf va tavakkalchiliklarni aniqlash, baholash hamda ularni boshqarish usullari
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tashkiliy va texnik tadbirlarni rejalashtirish, joriy etish va nazorat qilish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi samaradorligini baholash, monitoring qilish va doimiy takomillashtirish usullari
B1.03.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini va doimiy ravishda takomillashtirilishini ta'minlash		Mehnat harakatlari:
		1. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) faoliyatini muntazam monitoring qilish va uning natijalarini tahlil qilish
		2. Ichki auditlar, tekshiruvlar va baholashlar orqali tizimdagi kamchiliklar va nomuvofiqliklarni aniqlash
		3. Baxtsiz hodisalar, kasb kasalliklari va ishlab chiqarishdagi hodisalar sabablarini tahlil qilish
		4. Tahlil natijalariga asosan tuzatish va oldini oluvchi choralarni ishlab chiqish hamda amalga oshirilishini nazorat qilish
		5. MMBT samaradorligini oshirish bo'yicha takliflar tayyorlash va ularni rahbariyatga taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi (MMBT) samaradorligini monitoring va tahlil qilish
		Ichki auditlar, tekshiruvlar va baholashlarni rejalashtirish hamda o'tkazish
		Baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklari sabablarini tahlil qilish
		Tuzatish va oldini oluvchi choralarni ishlab chiqish, amalga oshirish va nazorat qilish
		Doimiy takomillashtirish bo'yicha xulosa va takliflarni tayyorlash hamda rahbariyatga taqdim etish

		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimlari (MMBT)ni doimiy takomillashtirish tamoyillari va sikllari (rejalashtirish–bajarish–tekshirish–harakat qilish)
		Mehnat muhofazasi sohasida ichki audit, monitoring va samaradorlikni baholash usullari
		Baxtsiz hodisalar, kasb kasalliklari va ishlab chiqarishdagi hodisalarni tahlil qilish metodlari
		Tuzatish va oldini oluvchi choralarni ishlab chiqish hamda ularning samaradorligini baholash tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish tizimi faoliyati bo'yicha hisobotlar tayyorlash, ko'rsatkichlar va indikatorlarni shakllantirish usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
B2.6 Mehnat sharoitlari holatini nazorat qilish va mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi holati bo'yicha ishlab chiqarish nazorati ma'lumotlarini tezkor tahlil qilish	B2.01.6 Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazish tashkil qilish, amalga oshirish va natijalarini qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazish rejasini ishlab chiqish va jarayonni tashkiliy jihatdan muvofiqlashtirish
		2. Attestatsiya o'tkaziladigan ish joylari, texnologik jarayonlar va mehnat sharoitlari omillarini aniqlash hamda ro'yxatini shakllantirish
		3. Mehnat sharoitlari omillarini instrumental o'lchash va laboratoriya tekshiruvlarini tashkil etish hamda ularning bajarilishini nazorat qilish
		4. O'lchov va baholash natijalarini tahlil qilish, ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha toifalarga ajratish
		5. Attestatsiya natijalarini rasmiylashtirish, xulosalar va takliflar tayyorlash hamda ularni mehnat sharoitlarini yaxshilashda qo'llash
		Ko'nikmalar:
		Ish joylarini attestatsiyadan o'tkazish jarayonini rejalashtirish va tashkiliy jihatdan muvofiqlashtirish
		Mehnat sharoitlari omillarini (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) aniqlash va baholash
		Instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlari natijalarini tahlil qilish

		Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha tasniflash va toifalarga ajratish
		Attestatsiya natijalarini rasmiylashtirish, xulosa va takliflar tayyorlash hamda ularni amaliyotga tatbiq etish
		Bilimlar:
		Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha attestatsiyadan o'tkazishning huquqiy va normativ-hujjatlar asoslari
		Mehnat sharoitlari omillari (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) va ularni baholash me'yorlari
		Instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlarini o'tkazish usullari hamda natijalarini baholash tartibi
		Ish joylarini mehnat sharoitlari bo'yicha tasniflash va toifalarga ajratish qoidalari
		Attestatsiya natijalarini rasmiylashtirish, hisobot tayyorlash va ulardan mehnat sharoitlarini yaxshilashda foydalanish tartibi
	B2.02.6 Korxonaning sanitariya-gigiyena osoyishtaligini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Korxona ishlab chiqarish va maishiy binolarida sanitariya-gigiyena holatini muntazam monitoring qilish va baholash
		2. Mehnat sharoitlariga ta'sir etuvchi sanitariya-gigiyena omillarini (mikroiqlim, yoritish, shovqin, chang, tebranish va boshqalar) aniqlash
		3. Sanitariya-gigiyena me'yorlari va talablariga rioya etilishini nazorat qilish hamda aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish choralarini ishlab chiqish
		4. Sanitariya-gigiyena bo'yicha instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlarini tashkil etish va ularning natijalarini tahlil qilish
		5. Korxonaning sanitariya-gigiyena osoyishtaligini yaxshilash bo'yicha tashkiliy va texnik tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish
		Ko'nikmalar:
		Korxona sanitariya-gigiyena holatini baholash va monitoring qilish
		Mehnat sharoitlariga ta'sir etuvchi sanitariya-gigiyena omillarini (mikroiqlim, yoritish, shovqin, chang, tebranish va boshqalar) aniqlash
		Sanitariya-gigiyena me'yorlari va talablarini amaliyotda qo'llash va nazorat qilish
		Instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlari natijalarini tahlil qilish

		Sanitariya-gigiyena osoyishtaligini yaxshilash bo'yicha tashkiliy va texnik tadbirlarni ishlab chiqish va joriy etish
		Bilimlar:
B2.03.6 Ish joyida zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini aniqlash va hisobga olish		Sanitariya-gigiyena me'yorlari va qoidalari, ularning ishlab chiqarish muhitiga qo'yiladigan talablari
		Mehnat sharoitlariga ta'sir etuvchi sanitariya-gigiyena omillari (mikroiqlim, yoritish, shovqin, chang, tebranish va boshqalar)
		Sanitariya-gigiyena holatini baholash, monitoring qilish va nazorat usullari
		Instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlarini o'tkazish tartibi hamda natijalarini baholash mezonlari
		Sanitariya-gigiyena osoyishtaligini ta'minlash va yaxshilash bo'yicha tashkiliy hamda texnik chora-tadbirlar tizimi
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylari va ishlab chiqarish jarayonlarini o'rganish orqali zararli va xavfli omillar mavjudligini aniqlash
		2. Zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) turlari bo'yicha tasniflash
		3. Ish joylarida aniqlangan omillar bo'yicha instrumental o'lchovlar va kuzatuvlarni tashkil etish
		4. O'lchov va baholash natijalarini tahlil qilish hamda ularni belgilangan me'yorlar bilan solishtirish
		5. Zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini hisobga olish, reyestr va hisobotlarda rasmiylashtirish
		Ko'nikmalar:
		Ish joylari va ishlab chiqarish jarayonlarini tahlil qilib, zararli va xavfli omillarni aniqlash
		Zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) tasniflash
		Instrumental o'lchovlar, kuzatuv va baholash ishlarini tashkil etish
		O'lchov natijalarini sanitariya-gigiyena va mehnat xavfsizligi me'yorlari bilan solishtirib tahlil qilish
		Aniqlangan zararli va xavfli omillarni hisobga olish, hujjatlashtirish va reyestrlarni yuritish
		Bilimlar:
		Ishlab chiqarish muhitida uchraydigan zararli va xavfli omillar (fizik, kimyoviy, biologik, psixofiziologik) va ularning inson salomatligiga ta'siri
		Mehnat sharoitlari va ishlab chiqarish omillarini aniqlash, baholash hamda tasniflash usullari

		Sanitariya-gigiyena va mehnat xavfsizligi bo'yicha me'yorlar, ruxsat etilgan darajalar va talablari
		Instrumental o'lchovlar va laboratoriya tekshiruvlarini o'tkazish tartibi hamda ularning natijalarini baholash mezonlari
		Zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini hisobga olish, reyestr va hisobotlarni yuritish tartibi
	B2.04.6 Xodimlarning xavfsiz xulq-atvor uchun muhim bo'lgan kasbiy ahamiyatga ega sifatlarini boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Xodimlar faoliyatida xavfsiz xulq-atvorga ta'sir etuvchi kasbiy ahamiyatga ega sifatlarini (diqqat, mas'uliyat, intizom, stressga chidamlilik va boshqalar) aniqlash
		2. Xodimlarning xavfsiz xulq-atvori darajasini baholash uchun kuzatuv, suhbat va psixologik baholash usullarini qo'llash
		3. Xavfsiz xulq-atvorni shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan o'quv va profilaktik tadbirlarni rejalashtirish
		4. Mehnat jarayonida xodimlarning xulq-atvorini monitoring qilish va xavfli xatti-harakatlarni aniqlash
		5. Xavfsiz xulq-atvorni mustahkamlash bo'yicha tavsiyalar va chora-tadbirlarni ishlab chiqish hamda ularning bajarilishini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning xavfsiz xulq-atvoriga ta'sir etuvchi kasbiy ahamiyatga ega sifatlarini aniqlash va tahlil qilish
		Xavfsiz va xavfli xulq-atvorni baholash uchun kuzatuv, suhbat va baholash usullarini qo'llash
		Xodimlarda xavfsiz xulq-atvorni shakllantirishga qaratilgan o'quv va rivojlantiruvchi tadbirlarni tashkil etish
		Xodimlar xulq-atvorini monitoring qilish va xavfli xatti-harakatlarni o'z vaqtida aniqlash
		Xavfsiz xulq-atvorni mustahkamlash bo'yicha profilaktik chora-tadbirlarni ishlab chiqish va joriy etish
		Bilimlar:
		Xavfsiz xulq-atvor tushunchasi, uning mehnat muhofazasi tizimidagi o'rni va ahamiyati
		Xodimlarning kasbiy ahamiyatga ega sifatlarini (diqqat, mas'uliyat, intizom, stressga chidamlilik va boshqalar) va ularning xavfsizlikka ta'siri
		Xavfsiz va xavfli xulq-atvorni aniqlash hamda baholash usullari (kuzatuv, suhbat, psixologik baholash)

		Xodimlarda xavfsiz xulq-atvorni shakllantirish va rivojlantirish bo'yicha o'quv, motivatsion va profilaktik yondashuvlar
		Xulq-atvor bilan bog'liq xavflarni boshqarish va oldini olish bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlar tizimi
B2.05.6 – Mehnat jarayonida insonning xavfsizligini, hayoti va sog'lig'i, ish qobiliyati saqlanishini ta'minlash masalalari bo'yicha xodimlarni o'qitish, malakasini oshirish va ularning yuqori darajadagi kompetentligini ta'minlab turish		Mehnat harakatlari:
		1. Xodimlarning mehnat xavfsizligi va sog'lig'ini muhofaza qilish bo'yicha bilim va kompetensiya ehtiyojlarini aniqlash
		2. Mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi va sog'lom mehnat sharoitlariga oid o'quv dasturlari va rejalari ishlab chiqishda ishtirok etish
		3. Xodimlar uchun kirish, davriy va maqsadli o'quv mashg'ulotlari hamda yo'riqnomalarni tashkil etish va o'tkazish
		4. O'qitish va malaka oshirish natijalarini baholash, xodimlarning bilim va ko'nikmalarini tekshirish
		5. Xodimlarning mehnat xavfsizligi bo'yicha kompetentligini doimiy ravishda qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		Xodimlarning mehnat xavfsizligi va sog'lig'ini muhofaza qilish bo'yicha o'quv ehtiyojlarini aniqlash
		Mehnatni muhofaza qilish va sog'lom mehnat sharoitlariga oid o'quv dasturlari va materiallarini ishlab chiqish
		Kirish, davriy va maqsadli o'quv mashg'ulotlari hamda yo'riqnomalarni samarali tashkil etish va o'tkazish
		Xodimlarning bilim va ko'nikmalarini baholash, testlash va attestatsiya qilish
		Xodimlarning mehnat xavfsizligi bo'yicha kompetentligini doimiy rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash
		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilish, sanoat xavfsizligi va ishlab chiqarish sanitariyasi bo'yicha normativ-huquqiy talablar
		Mehnat jarayonida inson xavfsizligi, sog'lig'i va ish qobiliyatiga ta'sir etuvchi xavf omillari hamda ularning oldini olish usullari
		Xodimlarni o'qitish, malakasini oshirish va kompetensiyalarini rivojlantirish metodlari va pedagogik yondashuvlar
		Mehnat xavfsizligi bo'yicha bilimlarni baholash, attestatsiya va testlash tartiblari
		Xodimlarning mehnat xavfsizligi bo'yicha kompetentligini doimiy qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish tizimi

	B2.06.6 Optimal ish va dam olish rejimlarini ta'minlash, ish joyining sanitariya-gigiyena sharoitlarini normallashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish jarayonlari va yuklama darajasini tahlil qilib, xodimlar uchun maqbul ish va dam olish rejimlarini aniqlash
		2. Ish vaqti, tanaffuslar va dam olish muddatlarining mehnat qonunchiligi va sanitariya-gigiyena me'yorlariga muvofiqligini baholash
		3. Ish joylarida sanitariya-gigiyena sharoitlarini (mikroiqlim, yoritish, shovqin, havoning sifati va boshqalar) o'rganish va baholash
		4. Aniqlangan nomuvofiqliklarni bartaraf etish bo'yicha tashkiliy va texnik chora-tadbirlarni ishlab chiqish va joriy etishni muvofiqlashtirish
		5. Ish va dam olish rejimlari hamda sanitariya-gigiyena sharoitlari bo'yicha ko'rilgan choralar samaradorligini monitoring qilish va tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Ish jarayonlari va mehnat yuklamasini tahlil qilib, optimal ish va dam olish rejimlarini belgilash
		Ish vaqti va dam olish tartiblarining mehnat qonunchiligi hamda sanitariya-gigiyena me'yorlariga muvofiqligini baholash
		Ish joylarining sanitariya-gigiyena holatini (mikroiqlim, yoritish, shovqin, havoning sifati va boshqalar) baholash
		Sanitariya-gigiyena sharoitlarini normallashtirish bo'yicha tashkiliy va texnik chora-tadbirlarni ishlab chiqish
		Ish va dam olish rejimlari hamda sanitariya-gigiyena tadbirlarining samaradorligini monitoring qilish va tahlil qilish
		Bilimlar:
		Ish va dam olish rejimlarini belgilash bo'yicha mehnat qonunchiligi, sanitariya-gigiyena me'yorlari va ergonomika talablari
		Mehnat yuklamasi, ish intensivligi va ularning xodimlarning sog'lig'i hamda ish qobiliyatiga ta'siri
		Ish joylarining sanitariya-gigiyena omillari (mikroiqlim, yoritish, shovqin, tebranish, havoning sifati va boshqalar) va ularni normallashtirish me'yorlari
		Sanitariya-gigiyena sharoitlarini baholash, monitoring qilish va yaxshilash usullari
		Optimal ish va dam olish rejimlari hamda sanitariya-gigiyena tadbirlarining samaradorligini baholash va doimiy takomillashtirish tamoyillari

	B2.07.6 Ishchilar sog'lig'ini xavfli texnologik omillardan himoya qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ishlab chiqarish jarayonlarida mavjud bo'lgan xavfli texnologik omillarni aniqlash va tahlil qilish
		2. Xavfli texnologik omillarning ishchilar sog'lig'iga ta'sir darajasini baholash
		3. Xavfli texnologik omillarni kamaytirish yoki bartaraf etishga qaratilgan muhandislik, texnik va tashkiliy choralarni ishlab chiqish
		4. Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalaridan foydalanilishini tashkil etish va nazorat qilish
		5. Ko'rilgan himoya choralari samaradorligini monitoring qilish va ularni takomillashtirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Xavfli texnologik omillarni aniqlash va ularni tahlil qilish
		Texnologik omillarning ishchilar sog'lig'iga ta'sirini baholash
		Xavflarni kamaytirish yoki bartaraf etish bo'yicha muhandislik va tashkiliy choralarni ishlab chiqish
		Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalarini tanlash, qo'llash va ulardan foydalanishni nazorat qilish
		Himoya choralari samaradorligini monitoring qilish va takomillashtirish
		Bilimlar:
		Xavfli texnologik omillar (mexanik, fizik, kimyoviy, biologik va boshqalar) hamda ularning ishchilar sog'lig'iga ta'siri
		Mehnat muhofazasi, sanoat xavfsizligi va ishlab chiqarish sanitariyasi bo'yicha normativ-huquqiy talablar
		Xavf va tavakkalchiliklarni aniqlash, baholash hamda boshqarish usullari
		Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalarini tanlash, qo'llash va ulardan foydalanish qoidalari
		Xavfli texnologik omillardan himoyalash bo'yicha muhandislik, texnik va tashkiliy choralar samaradorligini baholash usullari
	B2.08.6 Jamoaviy himoya vositalari va shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlashni boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylari va ishlab chiqarish jarayonlarida mavjud xavf va zararli omillarga mos jamoaviy hamda shaxsiy himoya vositalariga bo'lgan ehtiyojni aniqlash
		2. Jamoaviy himoya vositalari (ventilyatsiya, himoya to'siqlari, signalizatsiya va boshqalar)ni joriy etish va ularning texnik holatini nazorat qilish

		3. Shaxsiy himoya vositalarini tanlash, xodimlarni ular bilan ta'minlash va belgilangan tartibda hisobini yuritish
		4. Xodimlarning shaxsiy himoya vositalaridan to'g'ri va doimiy foydalanishini nazorat qilish hamda tushuntirish ishlarini olib borish
		5. Himoya vositalaridan foydalanish samaradorligini baholash va ularni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
		Ko'nikmalar:
		Ish joylari xavflariga mos jamoaviy va shaxsiy himoya vositalariga ehtiyojni aniqlash
		Jamoaviy himoya vositalarini tanlash, joriy etish va ularning texnik holatini nazorat qilish
		Shaxsiy himoya vositalarini tanlash, taqsimlash va hisobini yuritish
		Xodimlarning shaxsiy himoya vositalaridan to'g'ri foydalanishini nazorat qilish va tushuntirish
		Himoya vositalari samaradorligini baholash va ularni takomillashtirish
		Bilimlar:
		Jamoaviy himoya vositalari (ventilyatsiya, to'siqlar, signalizatsiya, muhofaza qurilmalari) va ularning qo'llanish sohalari
		Shaxsiy himoya vositalari (maxsus kiyim, maxsus poyabzal, respirator, qo'lqop, himoya ko'zoynaklari va boshqalar) turlari va ularni tanlash qoidalari
		Mehnat muhofazasi va xavfsizligi bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar, standartlar va talablar
		Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalarini berish, hisobga olish, saqlash va yaroqlilik muddatini nazorat qilish tartibi
		Himoya vositalaridan foydalanish samaradorligini baholash va ularni takomillashtirish usullari
	B2.09.6 Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini davolash- profilaktika jihatdan ta'minlashni boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Xodimlar salomatligini saqlash bo'yicha davolash-profilaktika tadbirlariga ehtiyojni aniqlash va tahlil qilish
		2. Davriy tibbiy ko'riklar, profilaktik tekshiruvlar va sog'lomlashtirish tadbirlarini tashkil etish hamda muvofiqlashtirish
		3. Mehnat sharoitlari bilan bog'liq kasb kasalliklari va sog'liqqa zarar yetkazuvchi omillarni monitoring qilish
		4. Davolash-profilaktika tadbirlari samaradorligini baholash va ularni takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish

		5. Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini davolash-profilaktika jihatdan taʼminlash boʻyicha hujjatlar, hisobotlar va tavsiyalarni rasmiylashtirish
		Koʻnikmalar:
		Xodimlar salomatligini muhofaza qilish boʻyicha davolash-profilaktika ehtiyojlarini aniqlash va rejalashtirish
		Davriy tibbiy koʻriklar, profilaktik tekshiruvlar va sogʻlomlashtirish tadbirlarini tashkil etish va muvofiqlashtirish
		Kasb kasalliklari va mehnat sharoitlari bilan bogʻliq sogʻliq xavflarini monitoring qilish va tahlil qilish
		Davolash-profilaktika tadbirlari samaradorligini baholash va ularni takomillashtirish boʻyicha chora-tadbirlar ishlab chiqish
		Mehnat xavfsizligi va gigiyenasini davolash-profilaktika jihatdan taʼminlash boʻyicha hujjatlarni rasmiylashtirish va hisobotlar tayyorlash
		Bilimlar:
		Mehnat xavfsizligi va gigiyenasi sohasida davolash-profilaktika taʼminoti tizimi, uning maqsadlari va tarkibiy elementlari
		Kasb kasalliklari va ishlab chiqarish bilan bogʻliq sogʻliq buzilishlari, ularning kelib chiqish sabablari va oldini olish choralari
		Davriy va majburiy tibbiy koʻriklar, profilaktik tekshiruvlar va sogʻlomlashtirish tadbirlarini tashkil etish tartibi
		Mehnat sharoitlari omillari bilan bogʻliq sogʻliq xavflarini monitoring qilish va baholash usullari
		Davolash-profilaktika tadbirlari boʻyicha hisobotlar, xulosalar va tavsiyalarni rasmiylashtirish hamda ularning samaradorligini baholash tartibi
	Masʼuliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib boʻlmaydigan oʻquv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. Oʻquv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va masʼuliyatni oʻz zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Mehnat muhofazasi boʻyicha standartlarga amal qilish (“ISO 45002:2023 Kasbiy xavfsizlik va sogʻliq menejmenti tizimi, “ISO 45001:2020 standartini joriy etish boʻyicha umumiy koʻrsatmalar”, “ISO 45003:2021 Kasbiy xavfsizlik va sogʻliq menejmenti

	tizimi – Ish joyida psixologik xavfsizlik va sogʻliq – Psixologik xatarlarni boshqarish boʻyicha qoʻllanma”.
--	---

Kasbning nomi	Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha inspektor (mutaxassis)	
Mashg'ulot nomining kodi	32570	
TMR bo'yicha malaka darajasi	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ma'lumot darajasi o'rta maxsus professional ta'lim bo'lganda uch yillik tajriba	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Shaxsiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar 1. Mas'uliyat va halollik; 2. Tahliliy va tanqidiy fikrlash; 3. Muloqot va tushuntirish qobiliyati; 4. Stressga chidamlilik; 5. Tashabbuskorlik va intizom.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	1) bakalavriat 2) o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	-	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Yong'inga qarshi avtomatika muhandisi
	6	Harakat xavfsizligi revizori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.6 Tashkilotda mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlash	D1.01.6 Xavfsiz mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni me'yoriy-huquqiy jihatdan ta'minlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Xavfsiz mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni ta'minlash talablarini o'z ichiga olgan ichki normativ hujjatlar loyihalarini ishlab chiqish, muvofiqlashtirish va yangilash
		2. Jamoa shartnomasi, mehnatni muhofaza qilish va mehnat sharoitlari to'g'risidagi shartnomalar va mehnat shartnomalari loyihalariga kiritish uchun xavfsizlik va mehnat sharoitlari masalalari bo'yicha takliflar tayyorlash
		3. Xodimlarning vakillik organlari bilan jamoa shartnomasining xavfsizlik va mehnat sharoitlariga oid bo'limlarini bajarish masalalarini muhokama qilish
		4. Xavfsizlik va mehnat sharoitlari masalalariga oid jamoa shartnomasi bo'limlarining bajarilishini tahlil qilish, ma'lumotlar va takliflar tayyorlash
		5. Qonunchilik va mehnatni muhofaza qilish sohasidagi ilg'or tajribalarni kuzatib borish

		Ko'nikma: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat me'yoriy talablariga muvofiq ichki normativ hujjatlar loyihalarini ishlab chiqish Elektron hujjat aylanishi tizimlaridan foydalanish Mehnatni muhofaza qilish sohasida raqamli platformalar, huquqiy ma'lumot tizimlari va ma'lumotlar bazalaridan foydalanish Ichki qoidalarni ishlab chiqish, hisobotlarni tayyorlash, ma'lumotlar bazalari va elektron jadvallarni yaratish uchun kompyuter ilovalaridan foydalanish Mehnat qonunchiligi va mehnatni muhofaza qilish sohasidagi qonun hujjatlari, shu jumladan, texnik jihatdan tartibga solish, sanoat, yong'in, transport, radiatsiya, tarkibiy, kimyoviy, biologik xavfsizlik, aholining sanitariya-epidemiologik farovonligi talablariga rioya qilish Bilim: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat normativ talablari bilan belgilangan qoidalar, tartiblar, mezonlar va standartlar Tashkilotning ichki qoidalari Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini tartibga soluvchi ichki, davlatlararo va xalqaro standartlar Ish beruvchi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda texnologik jarayonlar, mashinalar, qurilmalar va uskunalar, xom ashyo va materiallarning ishlash asoslari Ichki hujjat aylanishi, ma'lumotlar bazalari va elektron arxivlar bilan ishlash tartibi Ichki tarmoqlar va Internet axborot-telekommunikatsiya tarmog'i uchun amaliy dasturlar, vebinarlar va videokonferentsiyalar o'tkazish vositalari Rasmiy axborot bilan ishlashni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar Ichki hujjatlarni ro'yxatga olish, muvofiqlashtirish, tasdiqlash, saqlash va hisobga olish, ishlarning nomenklaturasini, shu jumladan, elektron shaklda tuzish tartibi
	D1.02.6 Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish sohasida o'qitishni tashkil etish	Mehnat harakatlari: 1. Tegishli me'yoriy-huquqiy hujjatlar talablarini hisobga olgan holda mehnatni muhofaza qilish va jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish bo'yicha o'qitish ehtiyojlarini aniqlash 2. Ta'lim tashkilotlari bilan mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha rahbarlar va mutaxassislarni o'qitish, mehnatni muhofaza qilish talablari bo'yicha bilimlarni elektron shablonlardan foydalangan holda tekshirish

		bo'yicha shartnomalar tuzish yuzasidan texnik topshiriq loyihasini tayyorlash
		3. Xodimlarni xavfsiz mehnat usullari va ish bajarish uslublariga o'qitish, mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'riqnoma o'tkazish hamda stajirovkalarining normativ talablarga muvofiq tashkil etilishini nazorat qilish
		4. Tarkibiy bo'linmalar rahbarlariga mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'quv dasturlari, brifinglar, amaliyotlar va yo'riqnomalarni ishlab chiqishda uslubiy yordam ko'rsatish
		5. Ishchi kasb xodimlarini jabrlanuvchilarga birinchi yordam ko'rsatish bo'yicha davriy o'qitishni tashkil etish
		6. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha kirish yo'riqnomasini o'tkazish, ish joyida mehnatni muhofaza qilish bo'yicha yo'riqnomalar o'tkazilishini muvofiqlashtirish
		Ko'nikma:
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ma'lumot-axborot tizimlaridan foydalangan holda mehnatni muhofaza qilish sohasida xizmat ko'rsatadigan va ish beruvchilar, xodimlar uchun mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha treninglar o'tkazish vakolatiga ega bo'lgan akkreditatsiyalangan tashkilotlarni aniqlash
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha kirish mashg'ulotlarini o'tkazish
		Xodimlarga ishlarni bajarishning xavfsiz usullari va uslublarini qo'llash, mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ko'rsatmalar tayyorlash va ish joyida tushuntirishlar, amaliyotlar o'tkazish bo'yicha maslahatlar berish
		Yo'riqnomalar, treninglar, amaliyotlar, mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holati monitoringi natijalari to'g'risida hisobot hujjatlarini ishlab chiqish
		Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'qitish, jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish zarurligini aniqlash
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitilgan va mehnatni muhofaza qilish talablari, jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish usullari bo'yicha bilimlarini sinovdan o'tkazgan xodimlar to'g'risidagi ma'lumotlarni elektron shaklda tahlil qilish va tizimlashtirish
		Mehnatni muhofaza qilish, jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha yo'riqnomalarni tayyorlash uchun ma'lumot va uslubiy materiallarni ishlab chiqish, shuningdek ishchilarni ishlarni bajarishning xavfsiz usullari va metodlariga o'rgatish dasturini ishlab chiqish

		Bilim:
		Normativ-huquqiy hujjatlarda belgilangan mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish tartibiga qo'yiladigan talablar va mehnatni muhofaza qilish talablari bo'yicha bilimlarni sinash, jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish usullari
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha treninglar, brifinglar va mehnatni muhofaza qilish talablari bo'yicha bilimlarni sinash, shu jumladan, raqamlashtirish tizimidan (elektron raqamli imzo) foydalanish texnologiyalari, shakllari, vositalari va usullari to'g'risidagi ma'lumotlar
		Texnologik jarayonlar, mashinalar va qurilmalar uchun qoidalar va ko'rsatmalar bilan belgilangan mehnatni muhofaza qilish talablari
		Elektron ma'lumotlar bazalari bilan ishlash tartibi
		Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarni moliyalashtirish tartibi, xarajatlarni rejalashtirish usullari
		Rasmiy axborot bilan ishlashni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish natijalarini va mehnatni muhofaza qilish talablari, jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatish usullarini tekshirish natijalarini qayd etish va saqlash tizimi, shu jumladan elektron shaklda
	D1.03.6 Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va yetkazish	Mehnat harakatlari:
		1. Xodimlarni mehnat sharoitlari va mehnat xavfsizligi, sog'liqqa zarar yetkazish xavfi, taqdim etilgan kafolatlar va kompensatsiyalar, foydalaniladigan shaxsiy himoya vositalari to'g'risida xabardor qilish
		2. Xodimlardan, tashkilotning tarkibiy bo'linmalari rahbarlaridan mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ma'lumotlar va takliflarni to'plash, tizimlashtirish
		3. Ijro etuvchi hokimiyat va kasaba uyushmasi nazorati organlariga o'z vakolatlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar va hujjatlarni tayyorlash
		4. Ish beruvchida mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holatini tavsiflovchi ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va tegishli raqamli platformalarga integratsiyalashni tashkil etish
		5. Xodimlarni shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlash to'g'risida ma'lumot to'plashni tashkil etish
		6. Mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ma'lumotlarni o'z ichiga olgan statistik hisobot hujjatlarini, ichki hujjat aylanishini shakllantirish

		Ko'nikma:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish tartibini belgilash
		Xodimlarni maxsus kiyim, maxsus poyabzal va boshqa shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlash qoidalariga muvofiq xodimlarga shaxsiy himoya vositalarining o'z vaqtida, to'liq berilishini va ulardan ishchilar tomonidan to'g'ri foydalanishni nazorat qilish
		Ishchilarga sut yoki unga tenglashtirilgan oziq-ovqat mahsulotlarini belgilangan standartlar bo'yicha bepul tarqatish, kompensatsiya to'lovlari, sanitariya-maishiy xizmatlar va tibbiy ko'riklar, zararli va (yoki) xavfli mehnat sharoitida ishlaydigan ishchilarga imtiyozlar va kompensatsiyalar berish tartibi va shartlari to'g'risida tushuntirish berish
		Ish joylarida mehnat sharoitlari va mehnat xavfsizligi, sog'liqqa zarar yetkazish xavfi monitoringi ma'lumotlaridan foydalanish
		Mehnat sharoitlari va mehnat muhofazasi monitoringi natijalari bo'yicha mahalliy normativ hujjatlarni o'zgartirish bo'yicha takliflar tayyorlash
		Tashkilotda tasdiqlangan talablarga muvofiq hujjatlarni tayyorlash va rasmiy yozishmalarni olib borish
		Ko'rgazmali qurollar va zamonaviy texnik vositalarni mehnat sharoitlari va xavfsizlik qoidalari bo'yicha borish mumkin bo'lgan joylarda joylashtirishni tashkil etish
		Bilim:
		Mehnat sharoitlari va xavfsizligi to'g'risidagi ma'lumotlarni manfaatdor shaxslarga etkazish tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha elektron platformalar (ma'lumot-axborot tizimi) bilan ishlash tartibi
		Mehnat jamoasining mehnatni muhofaza qilish masalalarini hal qilishdagi vakolatlari va ijro etuvchi hokimiyat organlarining mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holatini monitoring qilish va nazorat qilish vakolatlari
		Belgilangan tartibda ish beruvchilardan mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ma'lumotlarni taqdim etishni talab qilish huquqiga ega bo'lgan davlat organlari va tuzilmalari bilan o'zaro hamkorlik qilish tartibi
		Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha hisobot (statistik) hujjatlarining tarkibi va tayyorlash tartibi
		Ma'lumotlar bazalari va elektron arxivlar bilan ishlash tartibi

	D1.04.6 Kasbiy xavf- xatarlar darajasini pasaytirishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etish va amalga oshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyidagi zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillarini, xavflarni va kasbiy xavflarni baholash uchun tashkilotda qo'llaniladigan usullarni aniqlash
		2. Kasbiy xavflarni aniqlash, tahlil qilish va baholash
		3. Xavfsiz mehnat sharoitlari va mehnat xavfsizligini ta'minlash, xavflarni professional boshqarish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
		4. Ishchilarni xavfsiz mehnatga rag'batlantirish va mehnat sharoitlarini yaxshilashdan manfaatdorligini oshirish, ularni mehnatni muhofaza qilish bilan bog'liq muammolarni hal qilishga jalb qilish bo'yicha takliflar ishlab chiqish
		5. Xodimlarning mehnat va dam olish rejimini ta'minlash bo'yicha takliflar tayyorlash
		6. Ishlab chiqarish obyektlarini qabul qilish va ishga tushirish bo'yicha hujjatlarni tahlil qilish, ishga tushirilayotgan ishlab chiqarish obyektlarining mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat me'yoriy talablariga muvofiqligini tekshirish va ish beruvchiga takliflar tayyorlash
		7. Tashkilot xodimlarini majburiy tibbiy ko'rikdan, majburiy psixiatrik tekshiruvdan o'tkazishni nazorat qilish
		8. Xodimlarni shaxsiy va jamoaviy himoya vositalari bilan ta'minlash, shuningdek ularning saqlanishi, holati va yaroqliligini baholash ustidan nazorat qilish
		9. Ishlab chiqarishdagi shikastlanishlar va kasb kasalliklarining oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar rejasiga takliflar tayyorlash
		10. Belgilangan standartlarga muvofiq tibbiy-profilaktika xizmati va ishchilarning sanitariya-maishiy xizmatlariga qo'yiladigan talablarni ta'minlash bo'yicha takliflar tayyorlash
		11. Jabrlanganlarga birinchi tibbiy yordam vositalarining mavjudligini nazorat qilish
		12. Mehnatni muhofaza qilish xonalari va (yoki) burchaklari tashkil etilishini nazorat qilish
		Ko'nikma:
		Ish joyidagi zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillari, xavf va kasbiy xavflarni baholash usullarini qo'llash
		Mehnat sharoitlarini ishlab chiqarish nazoratini amalga oshirishni muvofiqlashtirish, mehnat sharoitlarini baholash, natijalarni tahlil qilish

		Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarning ustuvorligini ularning samaradorligi nuqtayi nazaridan asoslash
		Qabul qilingan chora-tadbirlarni tahlil qilish va kasbiy xavflar darajasini yanada pasaytirish imkoniyatlari asosida xavflarni boshqarish choralari ishlab chiqish
		Ish joyidagi mehnat sharoitlarini hisobga olgan holda shaxsiy himoya vositalari va jamoaviy himoya vositalariga talablarni shakllantirish, ularning xususiyatlarini, shuningdek normativ talablarga muvofiqligini baholash
		Ishchilar sanitariya va maishiy xizmatlarini baholash
		Dastlabki va davriy tibbiy ko'rikdan o'tkaziladigan xodimlar ro'yxatini tayyorlash
		Tibbiy ko'riklar o'tkazish uchun tibbiy muassasalar bilan shartnoma tuzish yuzasidan zarur hujjatlarni tayyorlash
		Bilim:
		Ishlab chiqarish muhiti va mehnat jarayonining zararli va (yoki) xavfli omillarining manbalari va xususiyatlari, ularning tasnifi
		Potensial zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillarini aniqlash usullari va kasbiy xavflarni baholash tartibi
		Ishga qabul qilinganda xodimlarni dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tkazish, davriy va navbatdan tashqari tibbiy ko'riklar va boshqa tibbiy ko'rikdan o'tkazish tartibi
		Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash va kasbiy xavf darajasini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar ro'yxati
		Ish beruvchining faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda Rossiya Federatsiyasining sanitariya-gigiyena qonunchiligiga qo'yiladigan talablar
		Zararli va (yoki) xavfli mehnat sharoitlari bilan ishlaydigan xodimlarga imtiyozlar va kompensatsiyalar berish tartibi va shartlari
		Ishchilarni xavfsiz ishlashga rag'batlantirish va rag'batlantirish usullari
		Xavfsiz sharoitlar va mehnatni muhofaza qilish nuqtayi nazaridan binolar, inshootlar, binolar, mashinalar, qurilmalar, ishlab chiqarish jarayonlari uchun normativ-huquqiy hujjatlarning asosiy talablari
		Ishlab chiqarish maqsadlari uchun dizayn va texnologik hujjatlarning bir qismi sifatida mehnatni muhofaza qilish choralari ishlab chiqish tartibi
		Jamoaviy va shaxsiy himoya vositalarini qo'llash tartibi va asosiy xususiyatlari

	D1.05.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlashda ishtirok etish	Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotning tarkibiy bo'linmalarida mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ishlarni tashkil etish va muvofiqlashtirish
		2. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat me'yoriy talablarini o'z ichiga olgan normativ-huquqiy hujjatlarni ish beruvchi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlariga muvofiq yangilash
		3. Ish beruvchining faoliyatining o'ziga xos xususiyatlariga muvofiq mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat normativ talablarini o'z ichiga olgan normativ-huquqiy hujjatlarni tizimlashtirish
		4. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat me'yoriy talablarini o'z ichiga olgan normativ-huquqiy hujjatlarni ish beruvchi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlariga muvofiq saqlash
		Ko'nikma:
		Nazorat faoliyati natijalariga ko'ra ish beruvchining mehnatni muhofaza qilish talablariga mehnat qonunchiligiga, xodimlarning mehnat va dam olish rejimlariga, davlat organlarining ko'rsatmalariga va buyruqlariga rioya etilishini nazorat qilish
		Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlar rejasiga (dasturiga) kiritish uchun takliflar tayyorlash
		Pudratchi tashkilotlarda xavfsiz mehnat sharoitlarini ta'minlanilishini nazorat qilish
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ishlarni tashkil etish bo'yicha ichki normativ hujjatlarni ishlab chiqish
		Xodimlarning mehnatni muhofaza qilish bo'yicha me'yoriy-huquqiy hujjatlarga, jamoa shartnomasi va mehnatni muhofaza qilish bo'yicha shartnoma shartlariga, ichki normativ hujjatlarga rioya qilishlarini nazorat qilish
		Tashkilotning tarkibiy bo'linmalari tomonidan mehnat sharoitlari va xavfsizlikni yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqishni muvofiqlashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish
		Mehnat sharoitlarini yaxshilashga qaratilgan tadbirlar rejasini (dasturini) ishlab chiqish
		Axborotni uzatish va almashish imkonini beruvchi nazorat va monitoring tartiblarini amalga oshirish uchun elektron vositalardan foydalanish
		Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni yaxshilash maqsadida ish beruvchi, xodimlar va (yoki) ularning vakillari, mehnatni muhofaza qilish xizmati (muhandisi), davlat boshqaruvi, nazorat va nazorat organlari bilan muloqot va hamkorlik qilish

		Mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya qilmaslik sabablarini aniqlash
		Nazorat tadbirlari natijalarini hujjatlashtirish, mehnatni muhofaza qilish talablarini buzgan shaxslarga buyruqlar berish
		Bilim:
		Mehnat xavfsizligini tekshirish va nazorat qilish turlari
		Mehnatni muhofaza qilish ustidan davlat tekshiruvi va nazorati tuzilmasi
		Mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya etilishi ustidan davlat nazorati (tekshiruvchilar) vakillarining huquq va majburiyatlari
		Mehnatni muhofaza qilish talablariga rioya etilishi ustidan davlat nazoratini (tekshirishni) amalga oshirishda ish beruvchilarning majburiyatlari
		Tashkilotning ichki va tashqi axborot tizimi
		Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holati ustidan jamoatchilik nazoratini amalga oshirish masalalari, jamoatchilik nazorati organlari bilan o'zaro hamkorlik tamoyillari
		Mehnatni muhofaza qilish talablarini buzganlik uchun javobgarlik turlari va javobgarlikka tortish tartibi
		Tekshirish va nazorat harakatlari sohasida elektron hujjat aylanishi
		Majburiy hisobot va statistik ma'lumotlarni yig'ish uchun raqamli platformalar
		Axborot kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli platformalar, dasturlar bilan ishlash tartibi
		Mehnatni muhofaza qilish talablarini buzganlik uchun javobgarlikni hujjatlashtirish asoslari
		Mehnatni muhofaza qilish talablarini buzganlik uchun javobgarlik yuzaga kelgan taqdirda apellyatsiya berish tartibi
	D1.06.6 Ish joydagi mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holati ustidan nazoratni ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joylarida ishlab chiqarish nazorati va mehnat sharoitlarini maxsus baholashni o'tkazishni rejalashtirish
		2. Mehnat sharoitlarini maxsus baholash bo'yicha ishlarni tashkil etish
		3. Xodimga ish joyidagi xavfli va (yoki) zararli ishlab chiqarish omillarini aniqlash bo'yicha ishlarni muvofiqlashtirish
		4. Mehnat sharoitlarini maxsus baholash bo'yicha ishlarni olib borish metodologiyasiga rioya etilishi ustidan nazoratni tashkil etish, uni amalga oshirish natijalarini ko'rib chiqish va tahlil qilish
		5. Mehnat sharoitlarini maxsus baholashni tashkil etish va amalga oshirish bilan bog'liq hujjatlarni tayyorlash

		6. Ishchilarni ish joylaridagi mehnat sharoitlari, kasbiy xavf-xatarlar darajasi, shuningdek ularga beriladigan kafolatlar va ularga toʻlanadigan kompensatsiyalar toʻgʻrisida xabardor qilish
		7. Mehnat sharoitlarini maxsus baholash natijalari boʻyicha ishlab chiqilgan mehnat sharoitlarini yaxshilash boʻyicha chora-tadbirlar bajarilishini monitoring qilish
		Koʻnikma:
		Mehnat sharoitlari boʻyicha hujjatlar va maʼlumotlarni toʻplash va tahlil qilish, ishlab chiqarishni nazorat qilish dasturlarini ishlab chiqish
		Mehnat sharoitlarini maxsus baholash, davlat akkreditatsiyasi, standartlashtirish va statistika natijalarini qayd qiluvchi mehnatni muhofaza qilish boʻyicha raqamli platformalar va maʼlumot-axborot tizimlaridan foydalanish
		Mehnat sharoitlarining mehnatni muhofaza qilish boʻyicha davlat meʼyoriy talablariga muvofiqligi toʻgʻrisidagi deklaratsiyalarni tayyorlash va topshirish
		Ish joyidagi mehnat sharoitlarini baholash va nazorat qilishni tashkil etish boʻyicha ichki normativ hujjatlarni ishlab chiqish
		Bilim:
		Ishlab chiqarish muhiti va mehnat jarayoni omillari, mehnat sharoitlarini gigiyenik baholash va tasniflashning asosiy masalalari
		Salbiy omillarni tasniflash va himoya choralari ishlab chiqish uchun zarur boʻlgan xavflar roʻyxati, mehnat muhiti va ish jarayonining xavf manbalari parametrlari
		Asosiy texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish rejimlari, tashkilotda qoʻllaniladigan uskunalar, uning ishlash tamoyillari va ishlash qoidalari
		Uskunaning texnik holatini xavfsizlik talablariga muvofiqligini nazorat qilish qoidalari va vositalari
		Ishlab chiqarish nazoratini oʻtkazish va mehnat sharoitlarini maxsus baholash tartibining huquqiy va tashkiliy asoslari
		D1.07.6 Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarini tekshirish va hisobga
1. Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarini tekshirish komissiyasi ishini tashkil etish		
2. Voqea sodir boʻlgan joyni koʻzdan kechirish va ishtirok etgan shaxslar bilan suhbat oʻtkazish		
3. Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklari holatlari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni belgilangan shaklda oʻrganish va taqdim etish		
4. Baxtsiz hodisalarni tekshirish komissiyasi aʼzolari, kasaba uyushmasi, davlat nazorati organlarining		

	olishni ta'minlash	mansabdor shaxslari va jabrlangan ishchi (uning qarindoshlari) bilan o'zaro munosabatlar
		5. Baxtsiz hodisaning sabablari va sharoitlarini, shuningdek mehnatni muhofaza qilish talablarini buzganlik uchun javobgar shaxslarni aniqlash
		6. Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarini tekshirish va hisobga olish uchun zarur bo'lgan hujjatlarni tayyorlash
		7. Baxtsiz hodisalarni tekshirish materiallarini tegishli organlar va tashkilotlarga, shuningdek jabrlanuvchilar va ularning vakolatli vakillariga normativ-huquqiy hujjatlarda belgilangan tartibda yuborish
		8. Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish bo'yicha ishlarni muvofiqlashtirish
		Ko'nikma:
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklari, mehnat sharoitlari va ishchilarni shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlash holati to'g'risidagi ma'lumotlarni, shuningdek ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasbiy kasalliklarni tekshirish uchun zarur bo'lgan boshqa ma'lumotlarni to'plash
		Baxtsiz hodisaning holatlari va sabablarini, shuningdek mehnatni muhofaza qilish talablarini buzgan shaxslarni aniqlash uchun tergov materiallarini tahlil qilish
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ma'lumotnoma va axborot tizimlaridan, mehnatni muhofaza qilish nazorati organlarining axborot resurslaridan, davlat statistikasining raqamli platformalaridan foydalanish
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining sabablarini aniqlash, tahlil qilish va shunga o'xshash hodisalarning oldini olish uchun zarur choralarni ko'rish
		Baxtsiz hodisalarni tekshirish jarayonida aniqlangan kasbiy xavflarni baholash va ularning darajasini pasaytirish choralarni ishlab chiqish
		Mehnat xavfsizligiga ta'sir qiluvchi ishlab chiqarish omillarini aniqlash, ularning xodimga ta'siri oqibatlarini tezda baholash
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasbiy kasalliklarni tekshirishda materiallarni tayyorlash va hujjatlashtirish
		Bilimlar:
		Ishda sodir bo'lgan baxtsiz hodisalar turlari
		Kasbiy kasalliklarning sabablari, turlari va oldini olish usullari
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasbiy kasalliklarni tekshirish tartibi va muddatlari

		Internet xizmatlari, mobil ilovalar va sodir bo'lgan baxtsiz hodisalar haqidagi ma'lumotlarni uzatish tartibi
		Baxtsiz hodisalarni tekshirish materiallarini tayyorlash tartibi
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik 2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
D2.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi va kasbiy xavflarni baholashni rejalashtirish, ishlab chiqish va takomillashtirish	D2.01.6 Mehnatni muhofaza qilish va kasbiy xavflarni boshqarish tizimining maqsad va vazifalarini aniqlash	Mehnat harakatlari:
		1. Ish beruvchida mehnatni muhofaza qilish holatining dastlabki tahlilini ta'minlash (xodimlar va (yoki) ular vakolat bergan vakillik organlari bilan birgalikda)
		2. Ish beruvchining faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda mehnatni muhofaza qilish sohasidagi ish beruvchining maqsad va vazifalarini aniqlash.
		3. Mehnatni muhofaza qilish xizmatlari sonini hisoblash, takliflar tayyorlash
		4. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi bo'yicha mahalliy normativ hujjatga kiritish bo'yicha takliflarni tayyorlash
		5. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini ishlab chiqish va sozlash, kasbiy xavflarni kamaytirish yo'nalishlari bo'yicha takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi tartiblarini amalga oshirishni ta'minlash uchun mehnatni muhofaza qilish bo'yicha davlat me'yoriy talablarini, xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilish sohasidagi davlatlararo, milliy va xalqaro standartlarni qo'llash
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimini yaratish bo'yicha ilg'or tajribalarni tahlil qilish va ushbu tajribadan foydalanish imkoniyatlarini baholash
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini tekshirish (audit qilish) usullarini qo'llash, sohaning o'ziga xosligi va ish beruvchi faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda kamchiliklarni aniqlash va tahlil qilish
		Ishlab chiqarishdagi shikastlanishlar va kasb kasalliklari holatini tahlil qilish
		Mehnatni muhofaza qilish, mehnat sharoitlarini maxsus baholash natijalarini qayd etish, davlat akkreditatsiyasi, standartlashtirish va statistika bo'yicha raqamli platformalar va ma'lumot-axborot tizimlaridan foydalanish

		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi uchun milliy, davlatlararo va asosiy xalqaro standartlar
		Mehnatni muhofaza qilish tadbirlarini dasturiy maqsadli rejalashtirish va tashkil etish tamoyillari va usullari
		Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining samaradorligini aniqlash ko'rsatkichlari va usullari
		Mehnat xavfsizligini boshqarish sohasidagi eng yaxshi mahalliy va xorijiy tajribalar
		Ma'lumotlar bazalari va elektron arxivlar bilan ishlash tartibi
		Mahalliy tarmoqlar va "Internet" axborot-telekommunikatsiya tarmog'i uchun amaliy dasturlar, onlayn konsalting tizimlari
		Rasmiy ma'lumotlar va shaxsiy ma'lumotlar bilan ishlashni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar
		Hujjatlarni yuritish va zarur hujjatlarni tayyorlash, hisobotlarni tayyorlash va qog'oz va elektron shaklda ishlarning nomenklaturasini tayyorlash tartibi
	D2.02.6 Mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha vakolatlar, mas'uliyat, majburiyatlar ni taqsimlash bo'yicha takliflar tayyorlash, kasbiy xavflarni baholash va resurslar bilan ta'minlashni asoslash.	Mehnat harakatlari:
		1. Boshqaruv darajasidan foydalangan holda ish beruvchining mansabdor shaxslari o'rtasida mehnatni muhofaza qilish sohasidagi majburiyatlarni taqsimlash bo'yicha mahalliy normativ hujjatlar loyihalari uchun takliflar tayyorlash
		2. Mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha davlat organlari bilan tezkor va maslahat aloqalarini amalga oshirish
		3. Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash va kasbiy xavf darajasini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar rejasini tayyorlash, ularni moliyalashtirish hajmini asoslash
		Ko'nikmalar:
		Tashkilotning ishlab chiqarish faoliyati, yangi asbob-uskunalar va texnologik jarayonlarni joriy etish bosqichlarida yuzaga keladigan xatarlar ehtimolini tahlil qilish
		Ishlab chiqarishdagi shikastlanishlar, kasb kasalliklari va ishlab chiqarish omillari ta'sirida yuzaga keladigan kasalliklarning oldini olish bo'yicha profilaktika ishlarini, shuningdek mehnat sharoitlarini yaxshilash bo'yicha ishlarni amalga oshirishni ta'minlash
		Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash va kasbiy xavflar darajasini pasaytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun zarur moliyaviy yordamni hisob-kitob qilish

		Bilimlar:
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar
		Amaldagi asbob-uskunalar, texnologik jarayonlar, tashkilotdagi boshqaruv tuzilmasi
		Ishchilarning ishlab chiqarishdagi shikastlanishlari va kasb kasalliklarini kamaytirish bo'yicha profilaktika chora-tadbirlarini moliyalashtirish va zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillari bilan ishlaydigan ishchilarni kurortda davolashni moliyaviy qo'llab-quvvatlash va byudjetlarni ishlab chiqish qoidalari
		Zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillari bilan ishlaydigan ishchilarning ishlab chiqarish jarohatlari va kasbiy kasalliklarini kamaytirish bo'yicha profilaktika chora-tadbirlarini moliyalashtirish mexanizmi
		Ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklaridan majburiy ijtimoiy sug'urta qilish bo'yicha sug'urtalovchilar uchun chegirmalar va qo'shimcha to'lovlarni belgilash qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik. 2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish.
D3.6 Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimining ishlashini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar samaradorligini ekspertizadan o'tkazish	D3.01.6 Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash, kasbiy xavflarni kamaytirish, ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisalar va kasb kasalliklarining oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlarni tahlil qilish.	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyidagi mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish holatini baholash uchun zarur ma'lumotlarni to'plash
		2. Ish beruvchining ish joyidagi mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha hisobot (statistik) hujjatlarini ma'lumotlarining ish beruvchining statistik hisoboti uchun normativ-huquqiy hujjatlar talablariga muvofiqligini baholash
		3. Ish joyidagi mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha ish beruvchining hisobot (statistik) hujjatlarini ma'lumotlarining normativ-huquqiy hujjatlar talablariga muvofiqligini baholash natijalari bo'yicha mahalliy hisobot tayyorlash
		4. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi protseduralarini hujjatlashtirish
		5. Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash va ish joyidagi kasbiy xavflarni kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar rejalarini (dasturlarini) ishlab chiqish

		Ko'nikmalar: Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni yaxshilash bo'yicha rejalarda (dasturlarda) nazarda tutilgan chora-tadbirlarning bajarilishini tahlil qilish Ish joyidagi zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillari, xavf va kasbiy xavflarni baholash natijalarini tahlil qilish Ishlab chiqarishdagi shikastlanishlar va kasb kasalliklari holatini, aniqlangan huquqbuzarliklarni bartaraf etish bo'yicha ko'rilayotgan chora-tadbirlar samaradorligini tahlil qilish Ish joyida shikastlanish xavfini baholash Shaxsiy himoya vositalarini tanlash va ulardan foydalanish samaradorligini tahlil qilish Mehnat sharoitlarini maxsus baholashdan o'tkazishni amalga oshirilishini nazorat qilish va baholash natijalarini tahlil qilish Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirishning ustuvorligini ularning samaradorligini hisobga olgan holda baholash Qabul qilingan chora-tadbirlarni tahlil qilish va kasbiy xavflar darajasini yanada pasaytirish imkoniyatlari asosida xavflarni boshqarish choralarini ishlab chiqish Bilimlar: Ishchilarning kasbiy xavflarini aniqlash va baholash usullari, tartiblari bilan bog'liq normativ-huquqiy hujjatlar, normativ-texnik hujjatlar Potensial zararli va (yoki) xavfli ishlab chiqarish omillarini aniqlash usullari Kasbiy shikastlanish xavfini baholash bayonnomasini to'ldirishga qo'yiladigan talablar Shaxsiy himoya vositalari uchun standartlar Tashkilotda mehnatni muhofaza qilishni boshqarish tizimi to'g'risidagi nizomni ishlab chiqishga qo'yiladigan talablar Ishlab chiqarish muhiti va mehnat jarayonining zararli va (yoki) xavfli omillarining tasnifi, xususiyatlari va manbalari, shuningdek ularning xodimga ta'sir darajasini baholash usullari Mehnat sharoitlari va xavfsizligini yaxshilash va kasbiy xavf darajasini kamaytirish bo'yicha chora-tadbirlar ro'yxati Zararli va (yoki) xavfli mehnat sharoitlari bilan ishlaydigan xodimlarga beriladigan kafolatlar va kompensatsiyalar turlari, ularni ta'minlash asoslari va tartibi
	D3.02.6 Ish beruvchilar va xodimlarga ish joyida xavfsiz	Mehnat harakatlari: 1. Mehnatni muhofaza qilish xizmati rahbarlari, mutaxassisleri va ishchilarning xavfsizligi va mehnatni muhofaza qilish bo'yicha tezkor boshqaruvni amalga oshiruvchi shaxslarni ish joyida xavfsiz mehnat

	mehnat sharoitlarini ta'minlash va kasbiy xavflarni baholash masalalari bo'yicha maslahat berish.	sharoitlarini ta'minlash va kasbiy xavflarni baholash to'g'risida xabardor qilish va maslahat berish. 2. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ilg'or tajribalarni o'rganish va tarqatish 3. Mehnatni muhofaza qilishni boshqarishni samarali tashkiliy qo'llab-quvvatlash bo'yicha takliflarni ishlab chiqish 4. Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ishlarni tashkil etish va muvofiqlashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish 5. Ishchilarni xavfsiz mehnatga rag'batlantirish darajasini, ishchilarning ish joyidagi mehnat sharoitlarini yaxshilashdan manfaatdorligini oshirish, ularni mehnatni muhofaza qilish bilan bog'liq muammolarni hal qilishda jalb qilish bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqish Ko'nikmalar: Ish beruvchining ishlab chiqarish faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini va uning tashkiliy tuzilishini tahlil qilish Mehnat sharoitlari va mehnatni muhofaza qilishni yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun ajratilgan bo'linmalarda mablag'larning sarflanishini tahlil qilish Ishchilarning hayoti va sog'lig'iga tahdid soladigan xavflarni aniqlash va kasbiy xavf darajasini baholash Ish joyida aniqlangan kasbiy xavflarni tahlil qilish va ularni nazorat qilish Bilimlar: Xodimlarni boshqarishning samarali texnologiyalari Professional xavflarni baholash usullari Xodimlarni xabardor qilish va ishonitirish texnologiyalari Ishchilarni xavfsiz ishlashga rag'batlantirish va rag'batlantirish usullari Xavfsizlikni ta'minlash va mehnat sharoitlarini yaxshilash uchun ilg'or tajribalar va ilg'or texnologiyalar
	D.3.03.6 Ishchilarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish tartib-qoidalarining samaradorligi ni baholash	Mehnat harakatlari: 1. Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish masalalari bo'yicha standartlar va ichki qoidalarni shakllantirish 2. Ishchilarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish tartib-qoidalarining samaradorligi mezonlarini aniqlash 3. Ishchilarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish uchun qo'llaniladigan protseduralar samaradorligini baholash uchun ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish Ko'nikmalar: Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha mutaxassislar va xodimlarning xavfsizligi va mehnatini muhofaza qilish bo'yicha boshqaruvni amalga oshiruvchi shaxslar bilan muloqot o'rnatish

		Xodimlarni mehnatni muhofaza qilishga o'qitish masalalari bo'yicha ichki normativ hujjatlarni ishlab chiqishni tashkil etish
		Ish beruvchilar va ishchilarni mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'qitish va o'qitishni baholash uchun ilg'or tajribalardan foydalanish
		Ish beruvchilar va xodimlarni mehnatni muhofaza qilish masalalari bo'yicha o'qitish va o'qitishni baholash bo'yicha ma'lumotlar, ilg'or jahon amaliyoti tendensiyalarini tahlil qilish
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ma'lumot va axborot tizimidan foydalanish
		Bilimlar:
		Xodimlarni mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish uchun qo'llaniladigan protseduralar samaradorligini baholashning asosiy mezonlari
		Mehnatni muhofaza qilish bo'yicha o'qitish va ta'limni tartibga soluvchi milliy, davlatlararo va xalqaro standartlarning asosiy qoidalari
		Tashkilotda mahalliy normativ hujjatlarni yaratish tartibini, ularni muvofiqlashtirish va tasdiqlash tartibini belgilovchi hujjatlar
		Tashkilotning ishlab chiqarish faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va birlashtirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik.
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, birlashtirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
D4.6 Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarish	D4.01.6 Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarishni uslubiy ta'minlash	Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarishning vazifalari, tamoyillari va maqsadlarini aniqlash
		2. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini uslubiy ta'minlashga qo'yiladigan talablarni aniqlash
		3. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni strategik boshqarish tizimini shakllantirish bo'yicha mahalliy normativ hujjatlarni ishlab chiqishni tashkil etish.
		4. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha professional qoidalarni ishlab chiqishni muvofiqlashtirish
		5. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha yagona yondashuvlarni joriy etish
		6. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha reglamentning asosiy qoidalarini yangilash

		Ko'nikmalar:
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish masalalari bo'yicha tashkilot xodimlari va manfaatdor tomonlar bilan muloqot o'rnatish
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha mahalliy normativ hujjatlarni ishlab chiqishni boshqarish
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarishning professional tizimini yaratish bo'yicha eng yaxshi milliy va xalqaro amaliyotni hisobga olgan holda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish qoidalarini ishlab chiqish
		Ishlab chiqilgan me'yoriy hujjatlarni hisobga olgan holda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish jarayonini tashkil etish
		Bilimlar:
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish jarayonlarini tashkil etish va takomillashtirish tamoyillari
		Strategik boshqaruvning asosiy tamoyillari va elementlari
		Xalqaro, davlatlararo va milliy standartlar, kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha ilg'or tajribalar
		Tashkilotning umumiy rivojlanish strategiyasini belgilovchi ichki normativ hujjatlar
		Jamoaviy boshqaruv va madaniyat standartlari
	D4.02.6 Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish bo'yicha ishlarni muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish jarayoni ishtirokchilari uchun vazifalarni belgilash
		2. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish jarayonini amalga oshirish uchun muddatlarni aniqlash va vazifalarning bajarilishini nazorat qilish
		3. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini ishlab chiqish va joriy etishni tashkil etish
		Ko'nikmalar:
		Tashkilot rahbariyati, xodimlari va manfaatdor tomonlar bilan kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish bo'yicha muloqot o'rnatish
		Kasbiy xavflarni boshqarish jarayonini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan resurslarni baholash
		Korporativ hujjatlar talablarini hisobga olgan holda tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish jarayonlarini tashkil etish
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimining samaradorligini baholash uchun ko'rsatkichlarni ishlab chiqish
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish samaradorligini baholash
		Bilimlar:
		Loyihani boshqarish asoslari va tamoyillari
		Tashkiliy o'zgarishlarning zamonaviy nazariyalari va ularni amalga oshirishga yondashuvlar

		Strategik va operatsion rejalashtirish jarayonlarining mazmuni, elementlari va tamoyillari
		Tashkilotdagi xodimlarning o'zaro ta'sirining zamonaviy nazariyalari va konsepsiyalari, shu jumladan jamoaviy etika, motivatsiya, guruh dinamikasi, jamoani shakllantirish, muloqot, yetakchilik, nizolarni boshqarish va innovatsiyalarni joriy etish usullari
D4.03.6 Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish bo'yicha ishlarni nazorat qilish		Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarni baholash bo'yicha hisobotni tahlil qilish va tasdiqlash
		2. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha harakatlar rejasi va nazorat tartiblarini ko'rib chiqish va tasdiqlash
		3. Tashkilotdagi mavjud kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini takomillashtirish bo'yicha takliflar tayyorlashni tashkil etish va nazorat qilish
		4. Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tartib-qoidalarini hujjatlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Kasbiy xavf-xatarlarni baholash hisobotini ishlab chiqish jarayonini nazorat qilish
		Taqdim etilgan ma'lumotlarga asoslanib, kasbiy xavf-xatarlarni tasniflash
		Kasbiy xavf-xatarlarni baholash bo'yicha hisobot tayyorlash va taqdim etish uchun bo'limlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni tashkil etish
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimi bo'yicha tarkibiy bo'linmalarning faoliyat rejalarini tahlil qilish
		Bilimlar:
		Kasbiy xavf-xatarlarni baholash bo'yicha hisobotni tuzish talablari va qoidalar
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha ichki qoidalar
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimining tartiblari
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimining ishlashini monitoring qilish tartiblari
D4.04.6 Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish samaradorligi ni nazorat va monitoring qilish		Mehnat harakatlari:
		1. Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish bo'yicha strategiyaning amalga oshirilishini monitoring qilish
		2. Tashkilotdagi kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini monitoring qilish
		3. Alohida bo'limlarda va umuman tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy qilish ko'rsatkichlarini tahlil qilish
		Ko'nikmalar:
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy qilish ko'rsatkichlarini tahlil qilish

		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini takomillashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish
		Bilimlar:
		Integratsiyalashgan strategik nazorat turlari va tartiblari
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimining samaradorlik ko'rsatkichlarini shakllantirish va tahlil qilish tamoyillari
		Kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini amalga oshirishning psixologik jihatlar
		Tashkilotda kasbiy xavf-xatarlarni boshqarish tizimini joriy etish samaradorligini nazorat va monitoring qilishning zamonaviy xalqaro va milliy tajribasi
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Oldindan aytib bo'lmaydigan o'quv yoki kasbiy faoliyat muhitida qarorlar qabul qilish va biriktirilgan xodimlarning kasbiy rivojlanishini boshqarish uchun javobgarlik
		2. O'quv yoki kasbiy faoliyat sohasida qarorlar qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, murakkab texnik va kasbiy faoliyat va loyihalarni boshqarish, biriktirilgan xodimlarning professional rivojlanishiga rahbarlik qilish va jamoadagi muammolarni hal qilish
Texnik va/yoki texnologik talab		Mehnat muhofazasi bo'yicha standartlarga amal qilish ("ISO 45002:2023 Kasbiy xavfsizlik va sog'liq menejmenti tizimi, "ISO 45001:2020 standartini joriy etish bo'yicha umumiy ko'rsatmalar", "ISO 45003:2021 Kasbiy xavfsizlik va sog'liq menejmenti tizimi – Ish joyida psixologik xavfsizlik va sog'liq – Psixologik xatarlarni boshqarish bo'yicha qo'llanma".

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Mehnat va kasbiy faoliyatning yordamchi tarmoqlararo turlari sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashi 2026-yil 6-iyuldagi 1-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0137-sonli xulosa, 20.04.2026
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 20.04.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	19.04.2031

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi

(tashkilot nomi)

vazir Zaxidov Botir Erkinovich

(rahbarning lavozimi, F.I.O.)

5.3 Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	Mehnat va kasb standartlari boshqarmasi boshlig'i	Qarshiyev Laziz Nuritdinovich
2.	Kompetensiyalarni rivojlantirish va malakani baholash boshqarmasi boshlig'i	Maxamatxo'jayev Toir Faxriddin o'g'li
3.	O'zbekiston ish beruvchilari Konfederatsiyasi ijrochi direktori	Margishvili Eka Sergeyevna
4.	"AKFA ALUMINIUM" mas'uliyati cheklangan jamiyati raisining kadrlar va ma'muriy ishlar bo'yicha o'rinbosari	Sattarov Yashnar Askarovich
5.	"BMB HOLDING" boshqaruv kompaniyasi bosh direktorning kadrlar, axborot-tahlil, rejim va ichki xavfsizlik masalalari bo'yicha o'rinbosari	Abdullayev Marufjan Mannapovich
6.	"WORLD SKILLS UZBEKISTAN" assotsiatsiyasi boshqaruv raisi o'rinbosari	Xushmurodov Dadaxon Raimovich
7.	"LABOUR SYSTEMS" mas'uliyati cheklangan jamiyati Laboratoriya mudiri	Feofanov Vladimir Nikolayevich
8.	Samarqand shahri kasbiy ko'nikmalar markazi direktori	Pardayev Dilshod Subonqulovich
15.	Kambag'allik va mehnat bozori tadqiqotlari instituti direktori	Karimov Dilshodjon Sabirdjanovich
16.	Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va muvofiqlashtirish bo'limi bosh mutaxassisi, Kengash kotibi	Ismoilov Sobir Xolikberdi o'g'li

**MEHNAT VA KASBIY FAOLIYATNING YORDAMCHI
TARMOQLARARO TURLARI SOHASIDA KASBIY
MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA
TARMOQ KENGASHI**

**KASBIY STANDART
MEHNATNI MUHOFAZA QILISH
MUTAXASSISLARI**